

VECTOR®

TYGODNIK POLONII

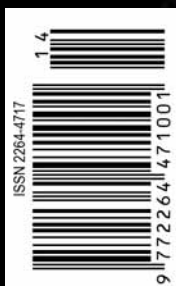
ŁĄCZYMY
POLONIĘ
DOŁĄCZ
DO NAS

Nr 14 (77) / Rok III / 06.04.2014 r.

Tylko 1 kwietnia w paryskiej Galerii Roi Doré „Dama z łasiczką” Leonarda da Vinci

HEBDOMADAIRE - VECTOR POLONII - FRANCE - BELGIQUE - LUXEMBOURG - 1,50 € - www.vectorpolonii.com

W NUMERZE m.in.

- 20-lecie międzynarodowej grupy Emocjonalistów
- Przez żołądek do serca, czyli polskie gołąbki i żurek w przewodniku Michelin...
- Przegląd wydarzeń, krzyżówki, część przeznaczona dla dzieci...

20 STRON

GASTT

gastronomie-tendance

HURTOWNIA SPOŻYWCZA PARIS-RUNGIS

Hurtowy dystrybutor polskich produktów spożywczych zaprasza do współpracy: Sklepy, Restauracje, Hurtownie, Stowarzyszenia oraz pozostałe podmioty organizujące duże imprezy, bankiety, catering, kiermasze.

Dostarczamy na terenie Francji i Belgii.
Dostawa do 48 godzin max.

Nasi partnerzy:

- Aux Délices Pologne – 203, rue Saint Maur – 75010 Paris
- Sklep Manorek – 156, rue Oberkampf – 75011 Paris
- Aux Régals – 17, rue Docteur Goujon – 75012 Paris
- Comme en Pologne – 9, rue Hegesippe Moreau – 75018 Paris

W tych sklepach można nabyć szeroki asortyment polskich, zawsze świeżych produktów.

Zamówienia: 01 45 60 44 95, Zamówienia ekspresowe: 06 23 00 48 39
e-mail: contact@gastt.fr, ADRES: GASTT, Zone SOGARIS, Bâtiment R/S, 94150 RUNGIS

PROMOCJE

KUPUJESZ, SPRZEDAJESZ POSZUKUJESZ?

Gorąco zachęcamy do zamieszczania bezpłatnych ogłoszeń na naszym portalu internetowym

www.vectorpolonii.com
w zakładce OGŁOSZENIA

STRONA GŁÓWNA REDAKCJA KONTAKT MOJE KONTO Szukaj

VECTOR TYGODNIK POLONII

KUP E-WYDANIE VP KONKURS BLOG VP **OGŁOSZENIA** PRENUMERATA FOTOREPORT

Zachęcamy do lektury „Vectora Polonii” nr 67 z „Angorą” lub bez!

Droży Czytelnicy, Od niedawna istnieje możliwość zakupu i prenum [..] *
dalej

Wybór Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

POPULARNE

- ★ Kanada: Literatura n książki
- ★ Świat w obiektywie K
- ★ Myślisz, że mam rację
- ★ Zachęcamy do lektury „Angorą”
- ★ Izrael: Tydzień Kuchni

VECTOR TYGODNIK POLONII

REKLAMA
I OGŁOSZENIA

przyszłość” w poniedziałek, 27 stycznia w Krakowie spotkają się parlamentarzyści z kilkunastu krajów, m.in. Polski, Izraela,

schwitz i

Agnieszka Radwańska w półfinale Australian Open!

W czwartek 22 stycznia 2014

Agnieszka Radwańska pokonała broniącą tytułu Wiktoria Azarenkę, i wystąpi w półfinale wielkoszlemowego Australian Open. Polka nigdy wcześniej nie dotarła do tego etapu imprezy w Melbourne. O finał

07:3

Czwartek, 23 s

Dzisiaj są imieniny: Fernan

POGODA F

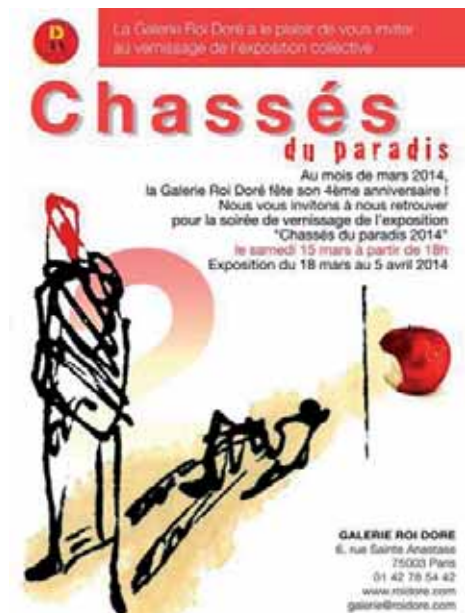
5°C
odczuwalne 5°C
Pochmurno

TEMAT TYGODNIA: Emocjonaści

ZAPRASZAMY NA...

Wystawę *Wygności z raju 2014*
do Galerii Roi Doré
(szczegółowe informacje
w Kalendarium na s. 15)

SPIS TREŚCI

4 TU I TERAZ:

Od Redakcji

Przez żółtek do serca, czyli polskie gotąbki i żurek w przewodniku Michelin...

5 SPOSTRZEŻENIA POLSKIEJ PARYŻANKI:

Miłość niejedno ma imię

6 POLSKIE TROPY:

Wymiany, które „tworzą Europę”

POLONUS TYGODNIA:

Daniel Jacob Dali

7 WYDARZENIA:

- Polscy przedsiębiorcy i pracownicy dyskryminowani w niektórych krajach UE
- Powrócił problem dwujęzycznych nazw ulic
- W skrócie

8 ADWOKAT RADZI:

Kradzież lub utrata dokumentów za granicą

9 MODA:

Stawka za miskę ryżu

NA ZDROWIE:

Odchudzanie z psychologiem, cz. 2

10 20-LECIE MIĘDZYNARODOWEJ GRUPY EMOCJONALISTÓW

12 VECTOREK

13 ROZRYWKA

14 POWIEŚĆ W ODCINKACH

Cezary Dobies, *Wazon sypialny II/1*
Rozdział drugi – Róża

15 CO? GDZIE? KIEDY?

Kalendarium wydarzeń polonijnych

BYLIŚMY NA...

Festiwalu SHORT WAVES 2014
i koncercie zespołu Rebeka

16-17 PROGRAM TV

18 HOROSKOP, PRZEPIS KULINARNY, PRENUMERATA

19 OGŁOSZENIA, PRENUMERATA

20 SZTUKA NIECODZIENNA:

Artysta w kontekście. Hasior

VECTOR
TYGODNIK POLONII

depuis 2012

REDACTION EN CHEF

Julita Lech
j.lech@vectorpolonii.com

REDACTION

Anna Garnys, Alicja Połap,
Luiza Sawicka-Hofstede,
Anna Rudek-Smiechowska,
Katarzyna Tymiec

FEUILLETONS

Krystyna Mazurówna,
Jean-Claude Kociolek

EDITEUR

Editions yot-art

SIEGE SOCIAL

6, rue Sainte-Anastase, 75003 Paris
tél. 09 62 62 77 86,
e-mail: redakcja@vectorpolonii.com,
www.vectorpolonii.com

DIRECTEUR DE LA PUBLICATION

Józef Rudek

IMPRESSION

Printgraph, 32-800 Brzesko, drukarnia@printgraph.pl

PUBLICITE ET ANNONCES

6, rue Sainte-Anastase, 75003 Paris
tél.: 09 62 62 77 86, e-mail: redakcja@vectorpolonii.com

LETTERS A LA REDACTION

redakcja@vectorpolonii.com

GRAPHISTE

Paweł Wójcik, e-mail: pawel.cube3d@gmail.com

N° Commission Paritaire: 1215192120
ISSN : 2264-4717

OD REDAKCJI

„Chyba nie ma dziedziny, w której Polacy nie odnieśliby spektakularnego sukcesu lub przynajmniej nie zaznaczyli swojej obecności, począwszy od techniki, poprzez literaturę i sztukę, na wielkim biznesie skończywszy” – pisze Aleksandra Stenka. Z pewnością zgodziłyby się z nią Krystyna Mazurówna, która nie zawsze ze wszystkim się zgadza. Tym razem sprzeciwiła się pewnym stereotypom... Ciekawi jesteśmy jakie zdanie na ten temat mają Państwo?

Jean-Claude Kociołek, nasz stały korespondent z Tinquex, przypomina o ważnych rocznicach, o których warto pamiętać. Ale to nie koniec: jest jeszcze jeden

jubileusz w naszym siedemdziesiątym siódmym tygodniku... Tym razem poświęciliśmy naszą uwagę międzynarodowej grupie artystycznej – Emocjonalisci. Tworzą ją wiele wspaniałych osób z Lubomirem Tomaszewskim na czele, założycielem i mentorem grupy. W tym roku obchodzą już dwudziesty jubileusz wspólnej działalności! Brawo!

A w tym tygodniu przypada data 1 kwietnia – PRIMA APRILIS.. Nie dajmy się zbalamucić!

Przez żołądek do serca, czyli polskie gołąbki i żurek w przewodniku Michelin...

Chyba nie ma dziedziny, w której Polacy nie odnieśliby spektakularnego sukcesu lub przynajmniej nie zaznaczyli swojej obecności, począwszy od techniki, poprzez literaturę i sztukę, na wielkim biznesie skończywszy. Reguła ta nie ominęła również nowej „dziedziny sztuki”, tej spod znaku „Skrzydółka czy nóżki”.

W obecnych czasach, kiedy umiejętność dobrego gotowania urosła do rangi sztuki, programy kulinarne cieszą się ogromną oglądalnością, w księgarniach i stoiskach z prasą poczesne miejsce zajmują książki kucharskie i przewodniki, adepci gastronomii traktowani są nieomal jak bogowie, emanujący zamiast aureoli blaskiem gwiazdek Michelin.

Aczkolwiek, w samej Polsce jak na razie zaszczytu tego doczekał się jedynie Wojciech Modest Amaro, prowadzący w Warszawie autorską restaurację Atelier Amaro, gdzie spotykamy się z kuchnią XXI wieku, bazującą: *na najlepszych polskich produktach, przygotowanych z wykorzystaniem współczesnej techniki i wiedzy***.

Na szczęście w sukurs przychodzi nam Polonusi – okazuje się, iż drugim Polakiem uhonorowanym, i to aż dwiema gwiazdkami Michelin, jest potomek polskich emigrantów z Brazylii – Adam Stasiewicz, prowadzący w Kurytybie restaurację Aleksandra. Gdy jego przodkowie, za namową krewnych, zdecydowali się w latach trzydziestych XIX wieku, na emigrację do dalekiej Brazylii

foto: domena publiczna

z ziem dawnego zaboru rosyjskiego, nikt pewnie nie myślał o tak romantycznym i szczęśliwym zakończeniu tułaczki...

Pradziadkowie Stanisława podejmują pracę na farmie latyfandy – Mario de Sousa, a ich dorastająca córka – Aleksandra, zostaje wyznaczona do pomocy w kuchni, skąd po kilku latach trafia już na salony jako Senhora Alessandra de Sousa. Czy sprawiła to potrzeba znalezienia opiekunki dla dzieci owdowiatego wcześniej pana, czy też wyjątkowość potraw serwowanych przez niebieskooką Polkę, nie wiadomo. Potomkowie Maria i Alessandry wolą wątek romantyczny i twierdzą, że to drugie. Jeden z nich zresztą, pan Adam, właściciel restauracji, który wrócił do polskiego nazwiska, opisuje we wstępie do karty restauracji tę trochę bajkową historię, a na honorowym miejscu króluje portret dziadków...

Być może jest w tym i ziarno prawdy, bo wyjątkowe potrawy serwowane w restauracji Aleksandra w Kury-

tybie, podbiły również serca i żołądki najbardziej wymagających krytyków gastronomicznych świata, autorów czerwonego przewodnika Michelin.

Wbrew pozorom, pan Adam serwuje jak najbardziej klasyczne polskie potrawy, których smak odkrył dzięki ukochanej polskiej babci, i są to m.in. żurek, chłodnik, gołąbki, placki ziemniaczane i pierogi. Jedyne co uległo zmianie, to sposób ich prezentacji. Po kilku latach pobytu we Francji, ukończeniu prestiżowej szkoły Cordon Bleu, praktyce u nadsekwańskich mistrzów patelni, pan Stasiewicz zdecydował, jak mówią Francuzi, *revisiter* podawane dania, czyli zaprezentować je w nowej odsłonie. I rzeczywiście, czasami trudno rozpoznać na futurystycznym talerzu pocziwe gołąbki czy pierogi... Jednakże ich smak pozostaje wyjątkowy, mimo że dominuje mięso wołowe, a ziemniaki zostały zastąpione batatami i pojawiło się wiele nowych lokalnych składników.

Na talerzu odnajdujemy idealny mariaż polsko-brazylijski, który ma być w założeniu pana Adama odzwierciedleniem wielkiego uczucia, łączącego jego dziadków, i przyjaźni obu narodów. I widocznie jest to tak autentyczne, wyjątkowe i piękne, że francuscy krytycy smaku zdecydowali się w roku 2013 odznaczyć polsko-brazylijską unię sentymentalno-gastronomiczną aż dwiema gwiazdkami. Gratulujemy i czekamy na trzecią.

Aleksandra Stenka

* nawiązanie do filmu „Skrzydółko czy nóżka” z Louisem de Funès

** cytaty ze strony Atelier Amaro

Przodkowie bohatera artykułu

SPOSTRZEŻENIA POLSKIEJ PARYŻANKI

Autorka tekstu i Paulina Kozdra

MIŁOŚĆ NIEJEDNO MA IMIĘ...

Wpadłam niedawno na nowy pomysł. Nic dziwnego, jest to moje ulubione zajęcie – wpadać na wciąż nowe pomysły, a następnie je konsekwentnie realizować. Na ogół pretekstem do tego stałego wymyślania sobie nowych celów, nowych walk i nowych zadań jest samo życie. Pomysły moje niejako rodzą się z faktów i zdarzeń, spotykanych na każdym kroku, w życiu codziennym. Tym razem – przyczyną moich rozmyślań, a następnie i działań, była audycja telewizyjna. W którymś z polskich programów pokazano rozmowę z parą młodych, dość prostych ludzi, którzy (z nieukrywaną dumą godną lepszej sprawy) opowiadali, że przez trzy lata swego narzeczeństwa zachowali „czystość”, a dopiero po ślubie skonsurowali swój związek. Zresztą żywy, trzyletni dowód tej opóźnionej konsumpcji skakał przed kamerą, robiąc mniej lub bardziej interesujące miny.

Zainteresowała mnie również martyrologiczna postawa rodziców – a już zwłaszcza ten termin „czystości”. Sugeruje to jednoznacznie, że współzycie płciowe jest „brudne”, prawda??? Czyli, jeśli już się tak obrzydliwie brudzić, to tylko po ślubie, zgrzebnie i jeszcze lepiej wyłącznie w sprawie rozmnażania się, czy tak? A mamy przecież XXI wiek! Ale, ale, przecież właśnie to współzycie płciowe nie teraz wymyślono – z tego co wiem, istniało ono od zawsze (i na całe nasze szczęście), tak nas wszak skonstruował Bóg, z naszymi hormonami i chytrze wymyślonym popędem! Oczywiście, jeśli przyjmijemy teorię, że cały wszechświat jest jego wynalazkiem i sprawką. No tak, przecież stwórca niejako nas skłonował, bo zrobił człowieka „na wzór i podobieństwo swoje”, z tego co pamiętam z lekcji religii. Na wzór i podobieństwo? Czyli, mordercy, złodzieje i inni złoczyńcy też są podobni do stwórcy? A homo, a zwolenniczki zwyczajów, panujących na wyspie Lesbos? Toć to nie ich wina - jeśli o winie można w ogóle mówić, skoro zostały i zostali tak właśnie stworzeni??? Na podobieństwo???

Po wysłuchaniu dumnej ze swego osiągnięcia parą i komentującego ich duchownego, który autorytatywnie

twierdził, że pary dochowujące „czystości” przed ślubem (wybaczcie, ale ten termin tak mnie śmieszy, że muszę umieszczać go w cudzysłowie!) praktycznie nigdy się nie rozwodzą (na jakich statystykach się opierał, głosząc te śmiało, acz absurdalne przekonania?), nie wpadłam w natychmiastowe a głębokie poczucie winy, a wręcz przeciwnie, ucieszyłam się, że nigdy podobne androny nie wpadały mi do głowy. Ale też zatroskałam się poważnie poziomem naszej telewizji. Szkoda, że nie zaproszono jakiegoś psychiatry czy seksuologa, który by - mam nadzieję - wyjaśnił oglupianym telewizjom, że sprawy męsko-damskie są jednymi z najważniejszych spraw w naszym życiu, i to niekoniecznie powinniśmy je realizować dopiero po ślubie, często wszak robimy to przed, a jeszcze częściej zamiast. Może dość tego zaklamania, tej hipokryzji, to że jakaś para ma potrzebę samoudręczania się w imię swoich, niejasnych dla mnie - i na szczęście, większości śmiertelników - celów, nie znaczy, że ich dziwactwo ma być jakkolwiek obowiązującą normą. Ale – że nie ma tego złego, co by na dobre nie wyszło, ta głupkowata audycja natchnęła mnie nową ideą: zrobię cykl zdjęć, na różnych sesjach zdjęciowych u różnych fotografów, którzy się o to do mnie zwracają, w Warszawie, Paryżu i w Krakowie. Będą one miały wspólny tytuł „Miłość niejedno ma imię...”.

Pierwsza sesja z tego cyklu już się zresztą odbyła w Warszawie, pozowałam z młodzieńką, śliczną dziewczyną, polską paryżanką. Zrobiliśmy duet, trochę erotyczny, trochę romantyczny, a trochę zagadkowy, ja ją jakby spojrzeńiami czy gestem nakłaniałam do grzechu, raz ona grała trochę ociągającą się, przestraszoną tego, co jej się przydarza nieśmiałą panienkę, raz znowu chętną partnerkę. W sumie – bawiliśmy się świetnie, a wyniki naszej współpracy są rewelacyjne! Część z nich była już zamieszczona tu i ówdzie w Internecie, i odniosła niebywałą, zgodną z moimi przewidywaniami, wrażeń

– oprócz paru zachwyków, cały szereg wysoce negatywnych – delikatnie mówiąc – opinii oburzonych i ostro protestujących komentatorów – najczęściej zresztą anonimów. Jak to, dwie baby? Razem, to jakieś dwuznaczne, żeby nie stwierdzić wprost, że jednoznaczne? W dodatku, jedna taka świeżutka i młoda, a druga wręcz stara? Jak tak można! Skandal!

Ponieważ samo słowo „skandal” jest moim ulubionym skrótem myślowym, reprezentującym działalność, której się z pasją i upodobaniem poświęcam, jestem niesłychanie zadowolona z efektów mego przedsięwzięcia. Dalszy ciąg nastąpi - w planie mam sesję zdjęciową, przedstawiającą zakochaną parę starsuszków... Tak, już mam miejsce, datę i nazwisko fotografa, z którym będę współpracować. Już mam zgodę na partnerowanie mi do tej sesji pewnego cudnego, bardzo brodatego dżentelmena w słusznym wieku.

Będzie kolejny skandal, jak to, tacy starzy??? Przewidziałam też kolejne sesje, w Krakowie i w Paryżu, w planie już mam kilka – ja z bardzo młodym, ślicznym chłopcem (jak to? Taka stara z takim młodym???), ja z wielkim, umięśnionym murzynem (jak to? Biała z czarnym???), a nawet ja, z męskim manekinem (że niby co? Że ona sama ze sobą, czy jak?).

Chciałam też pokazać dwóch kochających się chłopców, no ale trudno będzie, w żaden sposób nie mogę przeistoczyć się w postać męską...

Provokacje? Skandale? A przecież nawet papież – jak na papieża, bardzo postępowy (na tyle, na ile mu ten zawód pozwala) powiedział: „Kim jestem, żeby ich osądzać?” A w ogóle, to tak koniecznie trzeba osądzać? Spójrzcie w lustro, hipokryci, czy jesteście naprawdę tacy bez skazy, tacy czystiutki?

No, ta para z samowara – tak, czystość była latami zachowywana. A możecie mi wytłumaczyć, po co?

Krystyna Mazurówna

Rysuje M. Wójtowicz

WIDZIANE Z TINQUEUX

Wymiany, które „tworzą Europę”

Na rok 2014 przypadają dwie ważne rocznice, które skłaniają do refleksji na temat postępów poczynionych do tej pory w dziedzinie integracji europejskiej. Minęło bowiem sto lat od rozpoczęcia pierwszej wojny światowej i dziesięć od rozszerzenia Unii Europejskiej o dziesięć nowych krajów. Marzec jest miesiącem frankofonii, dzięki któremu poznajemy bogactwo języka francuskiego, którym mówi ponad 200 milionów ludzi na całym świecie. W Myślenicach, Krakowie, a nawet w całej Polsce, miesiąc ten jest zatem okazją do spotkań z kulturą francuską – muzyką, kinem itp. W gimnazjach w Myślenicach i w Krzyszkowicach, mówiąc o frankofonii, myśli się od razu o Francji i o Tinquex – mieście partnerskim Myślenic. Dzięki regularnej aktywności komitetu zajmującego się relacjami francusko-polskimi, partnerstwo tych dwóch miast i relacje między ich mieszkańcami świetnie się rozwijają.

Walne Zgromadzenie wykazało, iż współpraca partnerska Tinquex i Myślenic przebiega bardzo dobrze, dzięki regularnej działalności francusko-polskiego komitetu miast partnerskich. Wymiany przewidziane podczas poprzedniego zgromadzenia zakończono z sukcesem, a stowarzyszenia zgłaszające projekty

Młodzież francuska z Tinquex goszczona przez polskie rodziny

współpracy mogą liczyć na wskazówki i wsparcie finansowe. Duża liczba uczestników to wskaźnik atrakcyjności i poparcia dla działań proponowanych przez komitet partnerski. Ta działalność to również spotkania, dzięki którym tworzą się więzi społeczne i które wzbogacają zarówno zbiorowo jak i indywidualnie.

W Tinquex nie brakuje rodzin, które za każdym razem z przyjemnością i hojnością goszczą pod swoim dachem Polaków. Oczywiście nowe pomysły na uczestniczenie w życiu miast partnerskich są mile widziane. Walne Zgromadzenie pozwala nowym członkom na dołączenie do komitetu, zgodnie ze statutem. Projekty, współpraca i dynamika partnerów ułatwiają realizację wielu projektów, jak np. ostatni pobyt młodzieży francuskiej w Polsce. Młodzież z Tinquex, mimo bogatego programu zwiedzania: liczne muzea, Wieliczka, Auschwitz, gimnazjum polskich rówieśników, termy w Bukowinie, Kraków, miała też czas na relaks i odpoczynek. Gościna u polskich rodzin na długo pozostanie pięknym wspomnieniem dla francuskiej młodzieży.

Zarówno młodzież francuska jak i polska uważają takie wymiany za ciekawą inicjatywę, która pozwala na tworzenie prawdziwej więzi między Polską i Francją. Francuscy gimnazjaliści zwiedzali Polskę w towarzystwie polskich kolegów i przewodników, dzięki czemu to doświadczenie było o wiele bogatsze od zwykłej turystycznej wizyty. Młodzieży podobał się również pomysł wieczoru integracyjnego, podczas którego mogła dyskutować na różne tematy.

Jean-Claude Kociotek

Polskie gimnazjalistki w Tinquex

POLONUS TYGODNIA

DANIEL JACOB DALI

Daniel Jacob Dali pochodzi z Krakowa, gdzie urodził się w roku 1983. Technikum Przemysłu Skórzanego nie było jego wymarzoną szkołą średnią. Nauka miała niewiele wspólnego z jego zamiłowaniem, bo ograniczała się do wiedzy książkowej i praktycznego szycia, a Daniel od zawsze chciał być projektantem.

W wieku 18 lat wyjechał z Polski na stałe. Najpierw do Paryża i Madrytu, a potem do Manchesteru, gdzie studiował hotelarstwo, a następnie, zrzuceniem losu - na Ibiza, na której mieszka i realizuje swoje pasje na co dzień. Nigdy nie był pokornym chłopakiem. Wyjeżdżał z domu już w wieku 7 lat. Początkowo były to krótkie wypady za Kraków, które z czasem przeobrażały się w wakacje za granicą. Po raz pierwszy ze światem mody zetknął się w krakowskim mieszkaniu swojej ciotki, która bardzo często wyjeżdżała za granicę, gdzie budowała swoją niezwykłą kolekcję strojów i dodatków, niedostępnych wtedy w Polsce. Do dziś pamięta moment,

w którym zakiełkowało mu w głowie myśl o tym, że swojej przyszłości i marzeń nie będzie wiązać z Polską. - *Ciotka Danuta miała w domu arras, na którym wyszyta złotą nitką była Wieża Eiffla. Nie wiedziałem wtedy co to było, co ten arras przedstawiał. Ciotka zaczęła mi więc opowiadać o świecie, który zwiedzała, o jego pięknie, różnorodności, o wielkiej modzie, o wielkich pokazach, o wielkich nazwiskach, z którymi się spotykała, wśród których bywała. Wtedy wiedziałem już, że choć tam być, choć to samo robić, choć być częścią tego świata - wspomina. Dodatkowo, jego ojciec przywoził z zagranicy liczne katalogi i worki pełne ubrań, z których Daniel tworzył swoje pierwsze projekty.*

Od wczesnej młodości zwiedzał i poznawał wielki świat mody, odwiedzał Berlin, Kolonię, Amsterdam, Madryt, Nowy Jork i Paryż, który poznał od podszewki, przede wszystkim od strony artystycznej. W dążeniu do celu utwierdzały go wielkie pokazy mody na międzynarodowych wybiegach, w których początkowo uczestniczył jako widz. Dzisiaj sam pokazuje swoje kolekcje niemal na całym świecie.

Do największych osiągnięć Daniel zalicza dzisiaj spotkanie ze światowym guru mody: Anną Wintour, a także pokazy własnych kolekcji w Nowym Jorku, w Paryżu, na Ibiza i w Polsce. Jego projekty nosi dziś kilka największych gwiazd światowego showbiznesu, jak choćby Paris Hilton, Naomi Campbell, Joan Rivers czy Krystyna Mazurówna, a w Polsce choćby Jolanta Pierkowska.

POLSKA

Polscy przedsiębiorcy i pracownicy dyskryminowani w niektórych krajach UE

W krajach UE, szczególnie we Francji, polscy przedsiębiorcy, świadczący usługi transgraniczne, spotykają się coraz częściej z dyskryminującymi praktykami. Działania te mogą przyczynić się do ograniczenia działalności polskich przedsiębiorców, którzy zyskali przewagę konkurencyjną w Europie. Sytuacja ta była tematem konferencji prasowej Polskiej Izby Handlu, Inicjatywy Mobilności Pracy oraz Polskiej Izby Handlowo-Przemysłowej we Francji, jaka odbyła się 13 marca br. w Centrum Prasowym PAP.

Ukazujące się m.in. w prasie francuskiej artykuły na temat delegowanych pracowników z innych krajów UE – w sposób niezgodny z prawdą – przedstawiają działalność firm delegujących i osób wykonujących swoje zadania na

fot. phtocad

ich rzecz, co pogłębia negatywne nastawienie społeczne do pracowników z innych krajów – zwłaszcza z Polski. Nagłaśnianie przez media tylko negatywnych aspektów prowadzi do licznych kontroli i praktyk dyskryminacyjnych. W rezultacie sytuacja taka może doprowadzić do zablokowania przepływu usług i pracowników – podstaw funkcjonowania UE, upadku polskich przedsiębiorstw i utraty legalnych miejsc pracy przez polskich pracowników. *Sytuacja jest niedopuszczalna i oczekujemy w tej sprawie działań dyplomatycznych* – powiedział Waldemar Nowakowski Prezes Polskiej Izby Handlu. *W dniu 13 marca odbyło się spotkanie w Ministerstwie Pracy, podczas którego przekazaliśmy informacje o przypadkach dyskryminacji polskich firm oraz o nagonce na polskie firmy delegujące i pracowników* – dodał Nowakowski – *otrzymaliśmy informację, iż Ministerstwo zajmie się tymi sytuacjami.*

Legalne polskie firmy i ich pracownicy są niestety coraz częściej przedmiotem uciążliwych, nieuzasadnionych i nieproporcjonalnych kontroli i szykan, które nieraz zmuszają je do likwidacji działalności we Francji – zwraca uwagę Radosław Gałka, ekspert Polskiej Izby Handlu.

Wpływy budżetowe z tytułu pracy pracowników delegowanych za granicą wynoszą ok. 2 mld zł rocznie (z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne i podatków). Delegowanie pracowników generuje obroty na poziomie 5-6 mld zł rocznie i daje legalną pracę za granicą ponad 250 000 Polaków, których jakość pracy jest oceniana wyżej niż pracowników lokalnych.

źródło: pih.org.pl

LITWA

POWRÓCIŁ PROBLEM DWUJĘZYCZNYCH NAZW ULIC

Niemal w jednym czasie zbiegły się dwa wydarzenia, za sprawą których, niczym jak bumerang, powrócił problem podstawowych praw mniejszości, nadanych przez międzynarodowe bilateralne oraz multilateralne porozumienia, i jednocześnie niezgodne z litewskim ustawodawstwem.

Pierwszym takowym przypadkiem jest kolejna już odsłona swobodnego konfliktu między Bolesławem Daszkiewiczem, Dyrektorem Administracji Samorządu Rejonu Solecznickiego, a wileńskim sądem. Początków owego sporu należy upatrywać w 2008 r. wraz z nakazem zdjęcia z prywatnych posesji tabliczek z dwujęzycznymi nazwami ulic. Ostatecznie, po serii odwołań, do 6.02.2014 r. miał on zapłacić grzywnę (przeliczając na euro – 12,5 tys.), a także zdjęć wspomniane tablice.

Odpowiedzią przedstawicielstwa rządu litewskiego w tymże rejonie, było złożenie wniosku do sądu, aby ten wydał komornikowi stosowny dokument, uprawniający go do wszczęcia egzekucji. Powodem, dla którego Daszkiewicz nie zapłacił grzywny w wyznaczonym terminie, był brak funduszy. Jednak, dzięki możliwości rozłożenia należności na raty oraz finansowemu wsparciu chociażby mieszkańców Wileńszczyzny oraz rodaków z Polski, konflikt ten, przynajmniej w tym wymiarze, zostanie rozwiązany.

fot. commons.wikimedia.org

Drugim incydentem było wtargnięcie na posesje mieszkańców polskiego pochodzenia w miasteczku Jaszuny, a także zerwanie z nich tablic z podwójnym nazewnictwem ulic. Leonard Talmont, poseł z Akcji Wyborczej Polaków na Litwie, wydał oświadczenie, wpisujące się w ton wypowiedzi polskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, w którym wezwał organy Litwy do zapewnienia dostatecznej ochrony wszystkim obywatelom. Jego zdaniem, tego typu incydenty są pokłosiem tonu wypowiedzi polityków czy opinii publicznej, które podsycają niechęć niektórych środowisk do mniejszości zamieszkujących ten kraj. Ponadto takowe wypowiedzi i czyny są wysoce niestosowne w państwie członkowskim Unii Europejskiej, która szczególnie ceni politykę równościową.

oprac. M.H., na podst. wilnoteka.lt, zw.lt, awpl.it.

W SKRÓCIE

POLSKA

Rodzice niepełnosprawnych dzieci domagają się wzrostu zasiłków pielęgnacyjnych dla opiekunów. Rząd zaproponował stopniowe podwyżki świadczeń, tak, aby osiągnęły one wysokość płacy minimalnej w 2016 r. Część rodziców nie ustępuje, żądając natychmiastowej podwyżki do poziomu płacy minimalnej.

ŚWIAT

Z raportu Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) wynika, iż w 2012 r., z powodu zanieczyszczenia powietrza zmarło ok. 7 mln ludzi. To 12,5 % wszystkich zgonów. Regiony Azji i Pacyfiku są najbardziej poszkodowane – 5,9 mln zgonów. Zanieczyszczenia powietrza powodują wiele schorzeń, m.in.: choroby płuc, układu krążenia i nowotwory.

BIZNES

Od 7 kwietnia 2014 r. NBP zacznie wprowadzać banknoty 10, 20, 50 i 100 zł z ulepszonymi zabezpieczeniami, zachowując ich dotychczasowe projekty graficzne. Różnica będzie widoczna, bo zmodernizowane nominały będą miały odkryte pole znaku wodnego, wprowadzoną farbę opalizującą i ulepszone zabezpieczenie recto-verso. Mimo zmian, stare banknoty pozostają ważne bezterminowo.

KULTURA

Przyznano Nagrody im. Macieja Płażyńskiego dla dziennikarzy i mediów służących Polonii. Laureatami tegorocznej edycji zostali dziennikarze z Polski, Litwy, Kanady i Rosji. Dodatkowo wyróżniono dziennikarzy z Czech i Moldawii. Jury wybrało zwycięzców spośród 116 nominacji nadesłanych z 22 krajów.

SPORT

Kamil Stoch tej zimy odniósł wiele sukcesów. Andrzej Kraśnicki – prezes Polskiego Komitetu Olimpijskiego, na skoczni w Planicy, wręczył narciarzowi Krysztalową Kulę dla najlepszego skoczka sezonu. Rozpoczął również debatę na temat organizacji Zimowych Igrzysk Olimpijskich w Krakowie, w 2022 r.

CIEKAWOSTKA

Na angielskojęzycznej wersji oficjalnej strony ogólnopolskiej kampanii społecznej na rzecz organizacji Igrzysk XXXII Olimpiady w stolicy Małopolski zamieszczono zdjęcie Krakowa z górami w tle. Tątry znalazły się dużo bliżej miasta i po jego złej stronie. Zdjęcie już usunięto, ale zainspirowało ono wielu internautów do tworzenia własnych wersji miast polskich z górami na horyzoncie :)

Kradzież lub utrata dokumentów za granicą

Przystąpienie Polski do strefy Schengen dało możliwość swobodnego podróżowania między państwami będącymi stronami tego porozumienia. Granice tych krajów można przekraczać, legitymując się jedynie dowodem osobistym. W przypadku braku ważnego paszportu, utrata dowodu osobistego może skutkować uniemożliwieniem powrotu do kraju. Jak wobec tego należy postępować w momencie zagubienia lub kradzieży dokumentów za granicą?

Pierwszym krokiem, po stwierdzeniu utraty dokumentu, powinno być zgłoszenie się do najbliższej jednostki policji. Należy wówczas podać okoliczności zaginięcia dokumentu. Jeżeli dokumenty zostały skradzione, powinniśmy otrzymać kopię zawiadomienia wraz z numerem zgłoszenia. Jest to niezwykle istotne, ponieważ taka informacja znajduje się wówczas we wszystkich jednostkach policji w obrębie Unii Europejskiej. Następnie należy udać się do lokalnej placówki dyplomatycznej RP. Konsulat RP w Belgii znajduje się w Brukseli przy ulicy Francs 28, 1040 Etterbeek.

Jeżeli na terytorium państwa, na którym przebywamy w danym czasie, nie ma polskiego konsulatu, powinniśmy udać się do najbliższej placówki dyplomatyczno-konsularnej któregośkolwiek z krajów członkowskich Unii Europejskiej w celu uzyskania tymczasowego dokumentu podróży ETD (Emergency Travel Document). Trzeba pamiętać, iż Ambasada RP nie zajmuje się sprawami związanymi z kradzieżą dokumentów, wobec czego konsulat jest jedynym wyjściem w takiej sytuacji. Konsulat nie może wydać tymczasowego dowodu osobistego, ponieważ tylko urząd gminy jest uprawniony

ADWOKAT RADZI

do jego wydania. Jednakże konsulat może nam wydać paszport tymczasowy, który umożliwi powrót do kraju. Dokument ten pozwala jedynie na powrót do ojczyzny, co wyklucza możliwość posługiwania się nim w trakcie odbywania kolejnych podróży. Wystawienie takiego dokumentu jest odpłatne. W Belgii wyrobienie tego rodzaju paszportu kosztuje 40 euro. W przypadku utraty przez nas także pieniędzy, i tym samym braku możliwości wniesienia opłaty za paszport tymczasowy, konsul jest zobowiązany do udzielenia pomocy w nawiązaniu kontaktu z krewnymi bądź znajomymi, którzy będą w stanie przekazać bezpośrednio pieniądze osobie poszkodowanej. Jeżeli taka możliwość nie istnieje, wówczas krewni lub znajomi mogą dokonać wpłaty na konto Ministerstwa Spraw Zagranicznych w Warszawie i cała kwota zostanie wypłacona przez konsula na miejscu. W wypadkach wyjątkowych oraz szczególnie uzasadnionych, konsul może udzielić bezpośredniej pomocy finansowej, umożliwiającej powrót do kraju najtańszym środkiem transportu.

W przypadku kradzieży dokumentów, niewystarczającą jest złożenie zawiadomienia jedynie na policji oraz w konsulacie. Należy bezzwłocznie powiadomić o niej również wystawców wszelkich kart płatniczych w celu uniemożliwienia użycia ich przez osoby niepowołane. Należy także pamiętać, aby zastrzec utracony dowód osobisty, ponieważ istnieje niebezpieczeństwo, iż osoba do tego niepowołana wykorzysta go w celu uzyskania np. kredytu gotówkowego. Dla bezpieczeństwa, należy wraz z zastrzeżeniem kart płatniczych, poprosić bank o zastrzeżenie także danych z naszego dowodu osobistego.

Jolanta Boulboulle-Kaczorowska
Adwokat w Brukseli i Liège
 e-mail: JBK.avocat@belgacom.net
www.jbkadwokat.be

OGŁOSZENIE

Redakcja tygodnika „Vector Polonii” poszukuje korespondentów z Belgii.

Chcecie podzielić się z nami pomysłami na ciekawe tematy, przekazać informacje o tym, co ważnego dzieje się w środowisku polonijnym w Belgii, znacie barwne osoby, stowarzyszenia, o których warto napisać, piszcie na adres: redakcja@vectorpolonii.com

fot. M. Kwasiński

Stawka za miskę ryżu?

Założę się, że na pewno niejedyn z Was zastanawia się czasami nad tym, jak wygląda praca w chińskiej fabryce odzieżowej. Mnie samą, od samego początku, bardzo intrygowało to pytanie, i jeśli tylko mam okazję, kieruję rozmowę na ten temat, ubolewając, że nie mogę odwiedzić żadnej z tych fabryk. W trakcie mojego pobytu w Chinach udało mi się jednak zdobyć informacje, które w pewnym stopniu „ukazują” zagadnienie.

Rok temu, dosłownie kilka dni po przylocie, dostałam propozycję wynajęcia fabryki odzieżowej. Wystarczyło wspomnieć, że interesuję się modą i szyją. Nie miałam żadnego

pojęcia o co chodzi, bo po pierwsze nie byłam tym zainteresowana, po drugie – jak to „wynająć fabrykę”? Mój rozmówca pochodził z Chile, jego rodzina prowadzi w Chinach produkcję obuwia sportowego eksportowanego do krajów Ameryki Południowej. Na koniec dorzucił, żebym nie przejmowała się kosztami, mogę je zredukować, wynajmując tylko jedną linię na początku. Zupełnie nie wiedziałam o czym on mówił...

Dopiero później dowiedziałam się, że zagraniczni inwestorzy dzierżawią linie produkcyjne lub całe fabryki na sezon, rok, kilka lat. Nie są ich właścicielami, dlatego często umywają ręce, gdy zdarzy się wypadek. Szefowie zakładów, w obliczu ogromnej konkurencji, przyjmują każde zlecenie. Kiedy nie są w stanie go zrealizować, przekazują dalej bez wiedzy kontrahenta lub narzucając pracownikom nadgodziny. Kwestia dotyczy nie tylko Chin, ale większości (jak nie wszystkich) krajów azjatyckich. Sprawa wychodzi na jaw tylko wówczas, gdy dojdzie do nieszczęścia. Stało się tak na przykład w zeszłym roku w Kambodży, gdzie runęła fabryka, w której produkowano odzież dla H&M. Szwedzi nie mieli jednak podpisanej żadnej umowy z powyższym przedsiębiorcą.

Chińczycy nauczeni są pokory, w obawie przed utratą pracy, nigdy nie sprzeciwiają się szefowi. Bezpłatne nadgodziny to norma, niezależnie czy wykonuje się pracę biurową, czy przy taśmie. Chińskie prawo co prawda przewiduje za to wyższe stawki, ale nikt tego nie respektuje. Na przestrzeni kilku ubiegłych lat poziom życia polepszył się, ale w dalszym ciągu pogłębiają się różnice klasowe. Podwyższenie płac przyniosło również inne skutki: nielegalne zatrudnianie robotników z krajów ościennych lub odpływ produkcji do tańszej Indonezji, Wietnamu czy właśnie Kambodży.

Rozumiem, że mieszkając kilkaset tysięcy kilometrów stąd, trudno wyobrazić sobie tutejsze życie i panujące realia. Jednak czytanie kolejnych kłamliwych listów prasowych wystosowanych po tragicznych w skutkach wypadkach przez prezesów zagranicznych inwestorów, przyprawia mnie o mdłości.

Marta Płonka

(więcej zdjęć na blogu: <http://martkiee.com/blog>)

NA ZDROWIE!

fot. z archiwum autorki tekstu

Odchudzanie z psychologiem cz. 2

W zeszłym tygodniu pisałam o psychologicznym podejściu do problemu nadwagi i odchudzania. Zachęcałam do przyjrzenia się swoim nawykom jedzeniowym poprzez spisywanie posiłków i przekąsek, a także okoliczności ich spożycia: miejsca, czasu, nastroju, emocji... Prowadzenie takiego dzienniczka przez kilka dni z pewnością ułatwi wychwycenie negatywnych schematów działania, na przykład jedzenia jako sposobu na nudę.

Podejście psychologiczne jest o tyle ważne, że może pomóc nam w zrozumieniu źródła problemu. Pomijając przypadki poważnych chorób (w których to konieczna będzie opieka lekarska), nadwaga wcale nie bierze się „z powietrza”. Tygodniami, miesiącami czy latami nie dbaliśmy o swoje ciało, przejadając się, sięgając po niezdrowe produkty lub unikając ćwiczeń. Jeśli zatem chcemy zmienić te nawyki i pomimo licznych prób, wciąż wracamy do punktu wyjścia, warto zastanowić się, dlaczego tak się dzieje.

W schudnięciu mogą przeszkadzać nam przekonania łączące jedzenie i wagę z emocjami. Często wierzymy, że „moja praca jest beznadziejna i miałam okropny dzień, więc pizza z pewnością mi pomoże”. Albo „odwaliłam kawał dobrej roboty, mogę poświętować i odpuścić sobie dietę”. Oczywiście, jedzenie jest przyjemnością i nie chodzi o to, by odmawiać sobie wszystkiego i żyć o listku sałaty. Warto po prostu zwrócić uwagę na fakt, że jedzenie pizzy nie rozwiązuje problemów w pracy. Poczujemy się lepiej na chwilę, dlatego że sprawiliśmy sobie przyjemność, lecz kłopoty z szefem nie znikną. Za to dopadną nas wyrzuty sumienia, co jeszcze bardziej nas przygnębi. Analogicznie z nagradzaniem się słodkościami. Jeśli wciąż od nowa próbujemy schudnąć, to istnieje duże ryzyko, że popełniając małe odstępowstwo, rzucimy całą dietę w ką i pozwolimy sobie na kilkudniowe obżarstwo.

Jak temu zaradzić? Oddzielić dietę od emocji. Przekonajmy siebie samych, że zdrowe jedzenie i sport mają służyć naszemu ciału i sprawiać, że czujemy się dobrze. Równocześnie, nie zapominajmy, że dieta nie rozwiąże naszych wszystkich problemów, a jedzenie, choć przyjemne, jest tylko jedzeniem. Jeśli mamy problemy w pracy czy w rodzinie, musimy nad nimi pracować. A jeśli chcemy poprawić sobie humor, to możemy zadzwonić do przyjaciółki, wziąć kąpiel czy obejrzeć komedię. Dodatkowym plusem takiego podejścia jest minimalizowanie poczucia winy w razie porażki. Jeśli mimo wszystko, nie udaje nam się schudnąć, to jest to jedynie kwestia ciężaru naszego ciała. Tylko tyle. W żaden sposób nie świadczy to o naszej wartości, ani nie przekreśla szansy na szczęście. Chociaż media atakują nas obsesją chudości, nasze życie może być udane nawet bez wpisywania się w obecne kanony piękna. Celem powinno być zdrowie i sprawność, pozytywny wzór przyjemnego bycia „w formie”. A nie histeryczne wyrzekanie się jedzenia i umartwianie ciała. Postrzeganie diety i sportu jako dbania o siebie i swoje zdrowie, ułatwi nam zmianę stylu życia i wytrwanie w niej. Dobra wola i chęci zamiast przymusu i wyrzutów sumienia!

Katarzyna Nowak-Choux

EMOCJONALIŚCI

Kilka tygodni temu sytuacja, mająca miejsce w jednej z włoskich galerii sztuki, rozbawiła wielu. Mianowicie: jedna ze sprzątaczek, zupełnie nieświadoma tego, co robi, wyrzuciła do kosza na śmieci jeden z eksponatów. Przekonana o słuszności tego, co robi, nawet przez moment nie pomyślała, że dziwna instalacja (jak ją nazywała: *brutta cosa*, czyli brzydka rzecz) mogłaby być... dziełem sztuki. Jednych to rozbawiło, innych zszokowało, jeszcze innych zmartwiło. Narodziły się pytania o kondycję współczesnej sztuki. Jeśli dziś „dzieła” myli się z odpadkami, czym w takim razie ta sztuka jest? Tego typu pytania z pewnością często zadają sobie członkowie międzynarodowej artystycznej grupy Emocjonaliści, która w tym roku obchodzi dwudziestolecie swojej działalności.

Narodziny na tonie natury

W 1994 roku, z inicjatywy Lubomira Tomaszewskiego powstała grupa „In tune with nature”. Razem z innymi artystami (m.in. z malarzką Aleksandrą Nowak i choreografem

Lubomir Tomaszewski (na pierwszym planie) z żoną i przyjaciółmi

Kathryn Kollar) szukali „wspólnego podłoża dla różnych rodzajów sztuki”. Okazuje się, że sztuka współczesna nie potrafi bronić się sama, potrzebuje komentarzy artystów

albo krytyków. Straciła swoją pierwotną funkcję. I to właśnie w jej obronie, w imię utraconego piękna, postanowili stanąć artyści, zebrani wokół Tomaszewskiego, rzeźbiarza, którego sztuka powiązana jest z naturą, z jej nieskomplikowanym pięknem, prostotą i prawdziwością. To ona jest artystą, a ten działa dzięki niej. Zwykły kamień może być prototypem dzieła sztuki. To w nim dostrzec można nowy przedmiot, wskrzesić w niego nowego „ducha”, a w ciężkie kamienie i metale zaszczerpić życie, pełne ruchu, muzyki, tańca i lekkości. Znalezione w lesie kawałek drewna, potrafi zmienić się w tańczącą kobietę, a niepozorny kamień – w sowę... Jednak: *Sztuka przede wszystkim wymaga kontaktu z ludźmi* – jak podkreśla założyciel grupy.

„Wielkie piękno” i emocje

Było kwestią czasu, kiedy jego humanistyczne podejście do sztuki i jej filozoficzne podłożo zostało poparte przez innych. Po kilku latach, w miarę rozwijania działalności grupy, kręgu tematycznego, poszerzenia horyzontów, zmieniła ona nazwę. Od tej pory artyści funkcjonują pod nazwą Emocjonaliści (Emotionalist Artist Group). Odsłaniają to, co ukryte, odkrywają to, co zastonięte...

Rzadko się zdarza, żeby talent artystyczny siedział w parze z umiejętnościami organizacyjnymi, z charyzmatem, dzięki której w naturalny sposób, bez specjalnego „nagabywania”, potrafimy zjednać sobie wielu. Z pewnością umie to Lubomir Tomaszewski. W ciągu całego swojego długiego życia (dziś ma przeszło dziewięćdziesiąt lat) zorganizował wiele spotkań, podczas których zbierali się członkowie grupy. Były to konfrontacje przemyśleń, stylów artystycznych, tematów, technik, ale także zabawa i czerpanie najprostszego, najsłodszej radości ze spotkania. Oczywiście, czasami było też burzliwe, ale to chyba normalne w gronie osób, które emocjom przyznały szczególne miejsce...

W skład bardzo multidyscyplinarnej grupy wchodzi malarze, graficy, fotograficy, rzeźbiarze, poeci, tkacze, muzycy... Większość z nich to artyści polskiego pochodzenia, ale nie tylko: są wśród nich Amerykanie, Ukraińcy... Poza założycielem, mentorem i najczulszym opiekunem

Lubomir Tomaszewski z córką Krystyną na Festiwalu Kultur Etnicznych Nowego Jorku w 2004 roku

Transformations - wystawa z udziałem Emocjonalistów w Galerii Roi Doré w 2012 r.

Źródło: archiwum Galerii Roi Doré

Źródło: Mieczysław Mietko Rudek

State University of New York w Albany. Wystawa z 2007 roku to największa wystawa Emocjonalistów do tej pory, znalazło się na niej blisko 400 prac

grupy – Lubomirem Tomaszewskim (USA), w skład grupy w dniu dzisiejszym wchodzi m.in.: Beata Szpura (USA), Ivan Bratko (USA), Julia Ambrose (USA), Aleksandra K. Nowak (USA), Jozefa Tomaszewska (USA), Patrycja Todo (Francja), Jan Hausbrandt (USA), Renata Komorniczak (Polska), Wojtek Kubik (USA), Mieczysław Mietko Rudek (USA), Piotr Betlej (Francja), Arthur Skowron (USA),

Janusz Skowron (USA), Maksymilian Starzec (Polska), Maria Fuks (Niemcy), Zbigniew Nowosadzki (Polska), Marcin Bondarowicz (Polska), Witold Vito Wojcik (USA), Anna Zatorska (USA)...

Wielu z tych artystów należałoby się osobne miejsce i osobny artykuł. Na przykład Januszowi Skowronowi, któremu nie wystarcza „uprawianie” własnej sztuki i jej

Źródło: Mieczysław Mietko Rudek

Od lewej: W. Kubik, J. Hausbrandt, A. Zatorska, A. Skowron, L. Tomaszewski, J. Skowron, B. Szpura

eksponowanie w galeriach, promuje więc również prace innych, co sprawia mu niemałą przyjemność. Organizuje też wiele wystaw w kawiarni Starbucks, które cieszą się ogromnym powodzeniem. Współpraca Emocjonalistów polega także na wzajemnym promowaniu się, na organizowaniu zbiorowych wystaw, na wspólnym „zarażaniu się” sobą. Jedni z nich są bardziej aktywni (jak Beata Szpura, Arthur Skowron, czy Mieczysław Mietko Rudek - założyciel Emart Gallery), inni mniej, ale nikt nikogo do niczego nie zmusza. Każdy robi tyle, na ile ma ochotę.

Grupa prezentowała swoje prace w Stanach Zjednoczonych, a także w Europie (we Francji, Niemczech, Danii, Ukrainie, Polsce...). Do tej pory zorganizowano ponad 100 wystaw. Do najważniejszych z nich należą te w Muzeum im. Kazimierza Pułaskiego w Warco (z okazji dziesięciolecia istnienia grupy), w Bibliotece na Uniwersytecie Harvarda, w Easton Library i Weston Library w Connecticut, w nowojorskim Central Parku, czy coroczne wystawy w The Kurier Plus Galery.

Emocji ciąg dalszy...

To już przeszło dwadzieścia lat, odkąd artyści zebrani wokół grupy Emocjonalistów rozpoczęli swoją wspólną działalność. Pomimo że każdy z nich posiada swój odrębny, niepowtarzalny styl, każdy działa na innej płaszczyźnie, każdy w inny sposób przekazuje emocje, wszyscy (bez wyjątku) dostarczają ich wiele. W tym roku to emocje związane z jubileuszem. Z tej okazji postanowili zorganizować kilka ważnych wystaw.

Od 20 marca do 30 kwietnia nowojorska galeria Queensborough Community College Art Gallery prezentuje zbiorową wystawę *The Emotionalists*. Do 17 kwietnia br. w Spółdzielczym Domu Kultury w Starachowicach trwa wystawa *20 lat Emocjonalistów*. Natomiast w Paryżu 10 kwietnia w Galerii Roi Doré odbędzie się wernisaż wystawy prac należącego do Emocjonalistów Piotra Betleja. Ekspozycję pt. *Refleksje* można będzie oglądać do 17 maja br.

Niekończące się poszukiwania, dialog ze sztuką, z naturą i człowiekiem, walka z przeintelektualizowanymi treściami, które wypierają naturalne poczucie piękna – to wszystko jest jakby przeciwwagą dla chaosu w sztuce XX i XXI wieku. Ważny jest powrót do tego, co klasyczne, co proste, a jednocześnie wymowne...

Polonijni artyści, działający w różnych stronach świata, zrzeszają się z taką samą częstotliwością, z jaką się później rozpadają. Ta grupa wylamuje się z tych statystyk. Ona trwa. Choć jej losy są burzliwe, są też – nieprzerwalne...

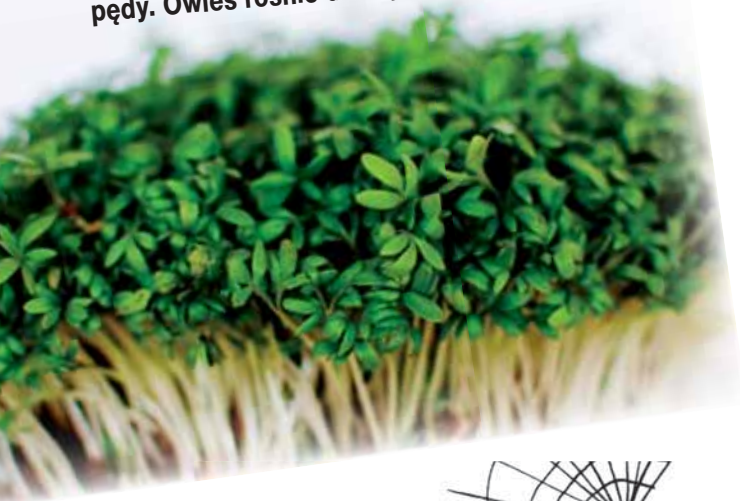
Z okazji pięknego jubileuszu Redakcja „Vectora Polonii” życzy Emocjonalistom* sto lat!

Julita Lech

ŚWIĄTECZNY OWIES LUB RZEŻUCHA

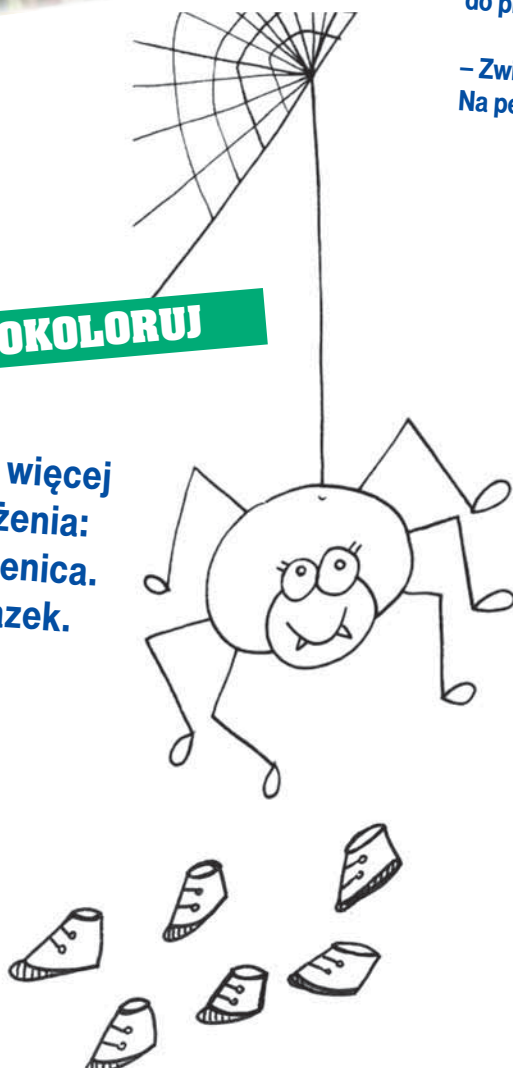
Święta wielkanocne już niedługo. Za tydzień, dwa będziecie malować pisanki i robić inne świąteczne dekoracje. Warto wcześniej pomyśleć o zasianiu świątecznego owsa lub rzeżuchy, tak, aby zdążyły urosnąć. Na pewno będą pięknie wyglądały na świątecznym stole. Potrzebna jest doniczka lub ozdobne naczynie, które wkładamy ligniną lub wacikami do zmywania makijażu, oraz nasiona.

Rozsypujemy gęsto nasiona, pamiętamy o podlewaniu i obserwujemy jak nasionka kiełkują, a później zamieniają się w zielone roślinki. Rzeżucha szybciej wypuszcza pędy. Owies rośnie dłużej.

POLICZ I POKOLORUJ

Policz kto ma więcej butów do włożenia: pająk czy gąsienica. Pokoloruj obrazek.

SUDOKU

Każda linia, kolumna i kwadrat muszą zawierać cyfry od 1 do 4.

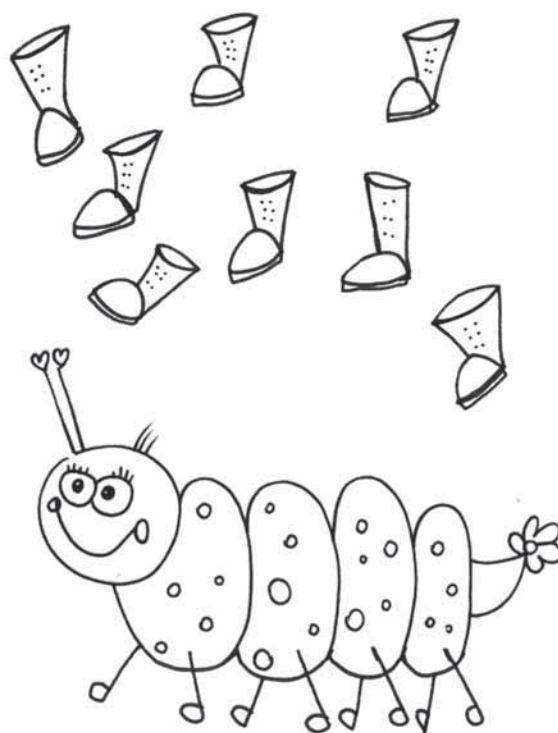
3		1	
	1		4
	3		1
	2	4	

ZABAWA

Czy macie pomysł na primaaprilisowy żart? Poniżej kilka podpowiedzi. Pamiętajmy jednak, że Prima aprilis jest radosnym dniem, dlatego dowcipy nie powinny nikogo obrażać.

– Wstań wcześniej rano i przesun wskazówki zegarów. Pamiętaj, żeby przesunąć je do przodu, tak, aby nikt z domowników nie spóźnił się do pracy i do szkoły.

– Zwiń małe kawałki papieru i włóż komuś do butów w same czubki. Na pewno się zdziwi, kiedy nie będzie mógł ich rano włożyć.

Paweł, siatkarz		plaski w stole	postać z legendy o Warszawie	japoński wachlarz	typ wytrzeźża	... Simpson, bohater kreskówki	wg mitów pod nią Tyfon	pinot... - odmiana winorośli	skała osadowa	jedna z zup	17	solenizantka 16 października	matka Izaaka, uważana za pramatkę	nośne - w samolocie	1
substancja pochłaniająca						13				rudy ojciec, rudy dziadek				zmieszanie kart przed rozdaniem	
imitator			2			14		8	7	święta z Sycylii			19		
kafelka							5			jubilerska jednostka	18				
litera grecka				Allen z Oscarem							4	najmocniejszy w talii			

do zaoceplenia przyczepy	według legendy - zaciął Kraków	staroskandynawski opowieść herolozn	muzyczny - na pokaz	formacja rosnących razem drzew krzewów i	styl pływak	... Henman, tenisista brytyjski	część Niemiec	Errol, aktor		16	plytkie miejsca rzeki	jeden z proroków	Marek kompozytor	Jagieltonia - córka Zygmunta I Starego	
larwa ameby						10		uratowany z potopu			np. mastif lub szpic				
wieś w gminie Długoleka						11			20	12	sąsiaduje z ZEA		6	15	
muzułmański rezydencja	ojciec Orestesa, bohater 'Iliady	23									Ludwik, polityk	22	3		
							leczy zęby	9							21

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

roślina, symbol zdrowia		samolot nierejsowy		w parze z wędką	zadry		imię Pinocheta	baśniowa postać		lampart	Grimaldi - książe Monako	gwóźdź o szerokiej głowce	23	
12			11	17	tytuł japońskich namiestników wojсковych		efekt przegrzania organizmu	6			Karino	model Nissana		
węgierski "Prasi"	Aleksander, pływak rosyjski		kumpel Chipa z Bajek Disneya	15						Rai Konen, fiński kierowca F1			4	
				saprophyty, uczulają w kurzu			zaczysze					8	9	
druhowie, kompani	21								20		13	... Nolte, znany aktor		
po zakończeniu	14					5	Yorshire albo Pit Bull	16					antyk, zabytek	
							wścieki			wynik reakcji kwasu z alkoholem				
Indianie z Ameryki Pn	lekarska albo adwokacka	zakładane po operacji	Martus, Niemiecki arbiter piłkarski		dawna jednostka aktywności promieniowej		samosąd	ma koga na głowie	stan nad J. Erie		proces rozpuszczania	McBeal, serial	osada rolnicza	
stolica województwa Zachodnio-Pomorskiego	legendarne potwory, ziejące ogniem							wyprostowany lub zgarbiony	19					
								błyskawiczna sterylizacja mleka	3			dawna waluta Włoch		
potocznie kępski malarz	1	... listów do skrzynki									Beenhaker, trener Polskiej		10	
	22		2					pożytek					7	18

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23

Ważne jest

Rozwiązaniem krzyżówki jest myśl A.Einsteina

Rysuje A. Majka

Nikt nie lubi być sam. Nikt nie potrafi być sam. I nikt nie powinien być sam. Słowem, człowiek jest niesamowity.

Andrzej miał prawie czterdziestkę i trochę obolałe stawy od długiego siedzenia. Jechał autobusem ponad dwadzieścia godzin. Siedział w fotelu w lewym rzędzie, tuż na wylocie. W młodości wolał miejsce przy oknie. Ale teraz było mu obojętne. Przy korytarzu dostrzegł wiele plusów: miał łatwiejszy dostęp do kosza, ubikacji, a do tego, co było istotne, środkiem często przechodziła ciemnowłosa pilotka, nieco piskliwa, ale uśmiechnięta, z mocnymi rzęsami i okrągłym, ciepłym tyłkiem, którym ocierała się o jego ramię okryte w połowie krótkim rękawem koszuli. Taki dotyk sprawiał Andrzejowi wyraźną przyjemność. Czuł jak z ramienia rozchodziła się energia po całym ciele, jakby owady z miejsca lęgu wybiegały w górę i w dół. Czasami chował rękę za poręcz, bo miał wrażenie, że wszyscy na niego patrzą i są w stanie poznać po twarzy, że jest mu przyjemnie. Lecz po chwili stawał się śmielszy i lekko kładł rękę na oparciu. Czekał. Tak jak się czeka na pilotkę, aby zamówić kawę lub zapytać o planową godzinę dojazdu.

- Jakże niedoskonała jest ludzka ręka, potrafi tylko chwycić, dotknąć, wymacać i to wszystko. Gdyby umiała odróżniać zapachy, gdyby miała ten dar, ach... – rozmarzył się Andrzej. – Dotyk jest przyjemny. Ale powonienie? Zapach kobiety jest o wiele silniejszy niż piękny widok czy miły dotyk. Woń nie ma obrazu ani kształtu, ale wbija się w mózg potężnie jak w błękit wysokie drzewo, które łączy świat powietrza i korzeni.

Wszystko zaczęło się późnym latem na placu Concorde. Przy alei Cours la Reine, która odchodziła od placu i biegła na zachód w stronę Almy, był docelowy przystanek polskich autobusów: białych, niebieskich, metalicznych i kremowych. Zmieniały się firmy i tworzyła estetyka nowego wieku. Andrzej rozprostował plecy po długiej podróży, wziął bagaż:

CEZARY DOBIES

Wazon sypialny II/1

Rozdział drugi – *Róża*

plecak podręczny oraz dużą, zieloną walizkę na kółkach, którą dało się ciągnąć po twardym, i szedł w stronę metra Concorde. Była godzina czternasta. Słońce wisiało nad głową i biło po oczach.

Rosa postanowiła zrobić sobie mały spacer. Od wczesnego ranka pracowała w domu przy alei Montaigne, u pani Liliane, u której rozpakowywała kosztowne przedmioty i układała je na regałach, szafkach i stolikach. Zwykle podejmowała prace w swojej dzielnicy, w Marais, w pobliżu ulicy Beaubourg, przy której mieszkała, ale dla pani Liliane zrobiła wyjątek, gdyż znała ją od kilkunastu lat. U niej bowiem pracowała w poniedziałki i środy, robiąc zakupy i domowe porządki, zanim doszło do tej przeprowadzki. Liliane wcześniej mieszkała w kamienicy przy placu Wogezów, który w sporym kwadracie zielenił się gładkim trawnikiem, a także drzewami przyciętymi równo i kanciasto, z okrutną dokładnością, przez co każdy spacerowicz mógł powiedzieć, że wolność w tym mieście jest dla kloszardów i motocyklistów, a nie dla drzew i ogrodów.

Wszystko, co planowała Rosa wychodziło jej źle, a dobre rzeczy przychodziły dziwnym trafem. Na przykład, w maju kupiła sobie bilet na Roland-Garros, bo była fanką tenisa i pomyślała, że zrobi sobie przyjemność.

- A co tam, mnie też się należy – dodała ukradkiem.

Oczywiście zbyt późno się zdecydowała i pozostał jej tylko jeden bilet w środku tygodnia. Niby pech, niemniej miała szczęście, bo dzień wcześniej padało, a także zbliżający się tydzień był deszczowy. Jednak strój zaplanowała niefortunnie i spaliła się od skwaru na kolor toruńskiego gotyku. Taka była Rosa. Gdyby wiedziała, że spotka Andrzeja i chciałaby na nim zrobić wrażenie, to na pewno ubrałaby się źle. Ale przypadek sprawił, że nie zwracała uwagi na siebie, szła zmęczona, marzyła o chwili spokoju i w sposób naturalny nie zakryła dekoltu.

cdn.

Kalendarium wydarzeń polonijnych

3 i 4 KWIETNIA, godz. 19.30: Kontynuacja europejskiego tournée Kabaretu warszawskiego w reż. Krzysztofa Warlikowskiego. (Maison de la culture, Salle Jean-Cocteau: boulevard François-Mitterrand, 63000 Clermont-Ferrand);

4 KWIETNIA, godz. 18.00: Wieczór poświęcony Sławomirowi Mrożkowi. Przy symbolicznym okrągłym stole w Bibliotece Polskiej w Paryżu spotkają się literaci i przyjaciele zmarłego w 2013 roku dramaturga, prozaika i rysownika, aby przywołać wspomnienia o nim, a także przypomnieć jego dzieła. Spotkanie uświetni swą

foto: Michał Kobyliski/Wikimedia Commons

Sławomir Mrożek

obecnością Suzanne Mrożek. Udział wezmą: Adrien Le Bihan, Ludwik Flaszen, Anna Łabędzka, Marta Wyka. Rezerwacja: w.zahorski@bplp.fr, tel. 01 55 42 99 29. (Biblioteka Polska: 6, quai d'Orléans, 75004 Paryż);

4 KWIETNIA, godz. 19.30: Koncert Rady Polonii Belgijkiej, z którego dochód przeznaczony zostanie na Punkt Informacyjno-Konsultacyjny w Brukseli i Antwerpii. W programie utwory Chopina, Mozarta, Czajkowskiego. Informacje: 0032 (0)496 788 349. (Ambasada RP w Brukseli, Avenue des Gaulois 29, Bruksela);

OD 4 DO 6 KWIETNIA: Zygmunt Miłoszewski będzie gościem festiwalu książki kryminalnej w Lyonie, Quais du Polar. Jego powieść Uwikłanie (Les Impliqués) znalazła się wśród najlepszych europejskich kryminalistów nominowanych do francuskiej nagrody Prix du Polar Européen za 2013 rok. Szczegółowy program festiwalu: www.qualsdupolar.com

5 KWIETNIA, godz. 20.00: Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Wrocławskiej pod dyrekcją Gabriela Chmury zagra *Muzykę żałobną i Koncert na orkiestrę W. Lutosławskiego* oraz *II Symfonię op. 36 „Symfonię pieśni żałobnych” na sopran solo i orkiestrę* H.M. Góreckiego, (sopran - Iwona Sobotka). Koncert odbędzie się w ramach festiwalu Lamentatio, upamiętniającego setną rocznicę wybuchu pierwszej wojny światowej. (De Bijloke: Jozef Kluykensstraat 2, 9000 Gandawa);

DO 5 KWIETNIA: Wystawa Wygnani z rajy 2014. Ekspozycja zbiega się z kolejnymi urodzinami Galerii Roi Doré – paryskiej galerii sztuki współczesnej. Już od 4 lat organizowane są tutaj ekspozycje artystów polskiego pochodzenia, promocje książek i inne wydarzenia kulturalne.

Do 5 kwietnia można oglądać obrazy, fotografie, plakaty i rzeźby twórców wystawiających dotychczas w Galerii. (Galeria Roi Doré: 6, rue Sainte-Anastase, 75003 Paryż);

6 KWIETNIA, godz. 14.00: Polskie Dyktando w Paryżu. (Polska Szkoła im. A. Mickiewicza przy Ambasadzie RP w Paryżu, 11-15 rue Lamandé, 75017 Paryż);

8 KWIETNIA, godz. 19.00: Kolejna projekcja w ramach cyklu pod tytułem *Les cinéastes polonais face à l'histoire: de la pellicule au miroir*. Tym razem w Bibliotece Polskiej, w obecności reżysera, obejrzymy **film dokumentalny Mariusza Malinowskiego Dzieci Wehrmachtu** (2009 r.). (Biblioteka Polska: 6, quai d'Orléans, 75004 Paryż);

OD 10 DO 16 KWIETNIA: Wystawa Świat wiedział - misja Jana Karskiego dla ludzkości, upamiętniająca życie i spuściznę legendarnego kuriera Polskiego Państwa Podziemnego, która wcześniej pokazywana była w siedzibie UNESCO i w Polskiej Sekcji Liceum Montaigne w Paryżu. Rok 2014, na który przypada 100. rocz-

nica urodzin emisariusza, został ustanowiony przez Sejm RP rokiem Jana Karskiego. Wstęp wolny. (Bibliothèque universitaire Droit-Lettres - SID2 Grenoble: 1130 Avenue Centrale, 38402 Saint-Martin-d'Hères);

10 KWIETNIA, od godz. 18.00: Wernisaż wystawy Piotra Betleja, polskiego artysty tworzącego we Francji. Na wystawie zatytułowanej Refleksje (Réflexions) będzie można zobaczyć m.in. jego prace na płótnie. (Galeria Roi Doré: 6, rue Sainte-Anastase, 75003 Paryż);

OD 10 DO 13 KWIETNIA: Festiwal Kinopolska w Lyonie. Program projekcji: www.cinema-comoedia.com (Kino Comoedia: 13 Avenue Berthelot, 69007 Lyon);

DO 11 KWIETNIA: Piotr Beczała, światowej sławy polski śpiewak operowy, wystąpi w operze Cygania (La Bohème) Giacomu Pucciniego. Ten jeden z najlepszych obecnych tenorów wcielił się w rolę poety Rodolfo podczas 5 wystawień opery. (Opera Bastille: Place de la Bastille, 75012 Paryż);

12 KWIETNIA, godz. 10.30 i 14.30: Prezentacja książki Pan Maluśkiewicz i wieloryb Juliana Tuwima z ilustracjami Bohdana Butenki. Lekcja książki i zajęcia plastyczne dla dzieci mają przybliżyć belgijskim czytelnikom twórczość polskiego poety i jednego z najważniejszych twórców polskiej szkoły ilustracji. (Openbare bibliotheek Gent: Botermarkt 1, 9000 Gandawa);

27 KWIETNIA: Akcja Motoserce. Już po raz czwarty klub motocyklowy na obczyźnie TAURRUS MC BELGIUM organizuje akcję zbierania krwi: motocykliści-dzieciom. Również po raz kolejny odbędą się aukcje na rzecz Fundacji „Mam Marzenie”, która zajmuje się spełnianiem marzeń dzieci ciężko chorych. Tego dnia będzie można też posłuchać koncertów zespołów muzycznych, uczestniczyć w zabawach, konkursach i podziwiać pokazy jazdy akrobacyjnej na motocyklach. „Vector Polonii” jest patronem medialnym akcji Motoserce 2014. (Boulevard Industriel 30, 1070 Anderlecht, Belgia);

DO 12 MAJA: Wystawa Angeliki Markul Terre de départ w paryskim Palais de Tokyo. Polska artystka pokazuje projekt inspirowany działaniami sił natury w skażonej promieniotwórczością strefie w Czarnobylu. (Palais de Tokyo: 13, avenue du Président Wilson, 75008 Paryż);

 Więcej informacji na: www.facebook.com/VectorPolonii

BYLIŚMY NA...

Festiwalu SHORT WAVES 2014 i koncercie zespołu Rebeka

Koncert zespołu Rebeka z Poznania zakończył Festiwal Polskich Filmów Krótkometrażowych, który po raz drugi gościł w Paryżu. Trudno było się oprzeć porwijącym elektroniczno-popowym dźwiękom, nic dziwnego, że część z obecnych wstała z foteli i tańczyła pod sceną.

Wcześniej polscy i francuscy widzowie obejrzeli 6 filmów konkursowych i bezpośrednio po pokazie oddali głos na jeden z nich. Paryską edycję festiwalu wygrał dokument Nasza Kłątwa Tomasza Śliwińskiego.

Świąteczną okazją do rozmów i wymiany uwag na temat filmów był wspólny koktajl wieńczący wieczór. Z niecierpliwością czekamy na przyszłoroczny Festiwal!

06:10 Świat się kręci **07:00** Wilnoteka **07:15** Polonia w Komie **07:25** Miki Mol i Straszne Płaszczyno **08:00** Pytanie na śniadanie **11:00** Polonia 24 **11:40** Galeria **12:00** Barwy szczęścia **12:25** Łamigłówka **12:35** Wiadomości **12:50** M jak miłość **13:50** Komisarz Alex **14:40** Zapiski Łazęgi Cień morenowego wzgórz **14:50** Jak to działa program **15:25** Złotopolski **16:00** Hala odlotów **16:55** Galeria **17:20** Polonia w Komie **17:30** Telexpress **17:50** Metr od świętości **17:55** Łamigłówka **18:00** program rozrywkowy **18:55** Barwy szczęścia **19:25** Ex Libris **19:45** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:30** Sport **20:40** Pogoda **20:45** Łamigłówka **20:55** Na dobre i na złe **21:45** Polonia w Komie **22:00** Polonia 24 **22:45** Drzazgi film reż.: Maciej Pieprzycza wyk.: Karolina Piechota Antoni Pawlicki **00:45** Galeria **01:10** Łamigłówka **01:15** Miki Mol i Straszne Płaszczyno **01:45** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:25** Sport **02:35** Pogoda **02:45** Na dobre i na złe **03:40** Polonia 24 **04:15** Metr od świętości **04:20** Barwy szczęścia **04:55** Drzazgi film reż.: Maciej Pieprzycza

PIĄTEK 04.04

06:40-08:25 Złotopolski **09:00** Polonia 24 **09:40** Zagłoga Eko **10:05** Niespokojne umysły Jerzy Dzik **10:25** Świat się kręci **11:15** Punkt widzenia **12:10** Łamigłówka **12:20** Pamiętaj o mnie koncert życzeń **12:40** Ojciec Mateusz **13:30** Makłowicz w podróży **14:00** Na dobre i na złe **15:00** Papież nie tylko polski film reż.: Stanisław Woiły Marek Adamiak **16:00** Kulturalni PL **17:00** Słownik polsko@polski **17:25** Łamigłówka **17:30** Telexpress **17:50** Metr od świętości **18:00** M jak miłość **18:55** 19 Przejądł Piosenki Aktorskiej Zakład dla normalnych piosenki Jana Wólka **19:45** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:25** Sport **20:30** Pogoda **20:45** Czas honoru **21:35** Pamiętaj o mnie koncert życzeń **22:00** Polacy tu i tam **22:40** Wszystko co kocham film reż.: Jacek Boruch **00:15** Słownik polsko@polski **00:45** Łamigłówka **00:50** M jak miłość **01:45** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:20** Sport **02:25** Pogoda **02:35** Czas honoru **03:25** Pamiętaj o mnie koncert życzeń **03:45** Polacy tu i tam polonijny **04:15** Metr od świętości **04:25** Wszystko co kocham film reż.: Jacek Boruch

SOBOTA 05.04

06:00-07:45 Galeria **08:20** Polacy tu i tam **08:50** Zapiski Łazęgi Cień morenowego wzgórz **09:00** Łamigłówka **09:05** Aventura o Basję **09:40** Ziamo **10:10** Tygrysy Europy **11:05** Polonia w Komie **11:15** Pamiętaj o mnie koncert życzeń **11:30** Saga rodów **11:55** Między ziemią a niebem **12:00** Anioł Pański **12:10** Między ziemią a niebem **12:45** Pod Tatrami **13:00** Transmisja Mszy Świętej **14:20** OD BLUE DO CAFE koncert zespołu Blue Cafe **15:20** Okrasa lamie przepisy **15:50** Alchemia zdrowia i urody **16:15** Funckje lasu **16:55** Made in Poland **17:25** Łamigłówka **17:30** Telexpress **17:45** Metr od świętości **17:55** M jak miłość **18:50** VOX Cudowna podróż koncert **19:40** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:25** Sport **20:30** Pogoda **20:45** Blondynka **21:40** Pamiętaj o mnie koncert życzeń **22:00** Tygodnik pl **23:00** Tygrysy Europy **23:55** Funckje lasu **00:30** Niespokojne umysły Jerzy Dzik **00:45** Łamigłówka **00:50** M jak miłość **01:40** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:20** Sport **02:25** Pogoda **02:40** Blondynka **03:30** Pamiętaj o mnie koncert życzeń **03:50** Tygodnik pl **04:40** Metr od świętości **04:45** Kulturalni PL **05:40** Saga rodów

FOTO: TVN / Piotr Liwiak

FOTO: TVN / Piotr Liwiak

ITVN: serial „Lekarze”, 6 marca, godz. 20.25

FOTO: TVN / Piotr Liwiak

FOTO: K. Gordon Nordfilm

ITVN: film „CZARNY CZWARTEK. JANEK WIŚNIEWSKI PADŁ”

FOTO: K. Gordon Nordfilm

06:10 OD BLUE DO CAFE koncert zespołu Blue Cafe **07:05** Nożem i widelcem **07:25** Znak Orła **08:00** Pytanie na śniadanie **10:45** Tygodnik pl **11:40** Galeria **12:00** Barwy szczęścia **12:25** Łamigłówka **12:35** Wiadomości **12:50** Blondynka **13:45** Made in Poland **14:20** Kulturalni PL **15:20** Naszażmiata **15:50** Złotopolski **16:20** Studio Wschód **16:55** Galeria **17:20** Polonia w Komie **17:30** Telexpress **17:50** Metr od świętości **17:55** Łamigłówka **18:00** Makłowicz w podróży **18:30** Saga rodów **18:55** Barwy szczęścia **19:25** Cafe Historia **19:50** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:25** Sport **20:35** Pogoda **20:40** Łamigłówka **20:50** Dług reż.: Krzysztof Kasior Leszek Korusiwicz **21:20** Ratujcie moje tatę **21:45** Polonia w Komie **22:00** Polonia 24 **22:45** TOMASZ LIS NA ŻYWO **23:55** Fascynujące Śląskie **00:20** Naszażmiata **00:45** Galeria **01:10** Łamigłówka **01:15** Znak Orła **01:45** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:25** Sport **02:30** Pogoda **02:45** Na sygnale Dług **03:05** Na sygnale Ratujcie moje tatę **03:35** Polonia 24 **04:10** Metr od świętości **04:20** Barwy szczęścia **04:50** TOMASZ LIS NA ŻYWO **05:45** Fascynujące Śląskie **06:05** Zakończenie dnia

06:05 Świat się kręci **06:55** Słownik polsko@polski **07:25** Szczęść milionów sekund **08:00** Pytanie na śniadanie **11:05** Polonia 24 **11:40** Dwie strony medalu reż.: Grzegorz Warchol **12:00** Barwy szczęścia **12:25** Łamigłówka **12:35** Wiadomości **12:50** Czas honoru **13:50** Funckje lasu film **14:35** TOMASZ LIS NA ŻYWO **15:40** Informacje kulturalne **16:00** Złotopolski **16:30** Fascynujące Śląskie **16:55** Dwie strony medalu reż.: Grzegorz Warchol **17:20** Polonia w Komie **17:30** Telexpress **17:50** Metr od świętości **17:55** Łamigłówka **18:00** 19 Przejądł Piosenki Aktorskiej **18:55** Barwy szczęścia **19:25** Informacje kulturalne **19:45** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:25** Sport **20:35** Pogoda **20:40** Łamigłówka **20:50** Ojciec Mateusz **21:45** Polonia w Komie **22:00** Polonia 24 **22:45** Hala odlotów **23:35** Po prostu program Tomasa Sekielskiego **00:10** Nie ma jak Polska **00:45** Dwie strony medalu **01:10** Łamigłówka **01:15** Szczęść milionów sekund **01:45** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:25** Sport **02:30** Pogoda **02:45** Ojciec Mateusz **03:35** Polonia 24 **04:10** Metr od świętości **04:20** Barwy szczęścia **04:50** Polonia w Komie **05:00** Po prostu program Tomasa Sekielskiego **05:30** Informacje kulturalne **05:45** Polska i świat z historią w tle **06:05** Zakończenie dnia

06:05 Świat się kręci **07:05** Ex Libris **07:25** Przygrywka Nieszczęścia chodzą parami przygodowy reż.: Janusz Łęski **08:00** Pytanie na śniadanie **11:00** Polonia 24 **11:40** Dwie strony medalu **12:00** Barwy szczęścia **12:25** Łamigłówka **12:35** Wiadomości **12:50** Dług reż.: Krzysztof Kasior **13:20** Ratujcie moje tatę **13:50** Gala konkursu Polski Wymalunek 2014 **15:30** Notacje **15:50** Złotopolski **16:15** Kocham Kino **16:55** Dwie strony medalu **17:20** Polonia w Komie **17:30** Telexpress **17:50** Metr od świętości **17:55** Łamigłówka **18:00** VOX Cudowna podróż koncert **18:55** Barwy szczęścia **19:25** Wilnoteka **19:45** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:30** Sport **20:35** Pogoda **20:40** Łamigłówka **20:50** Przyszań **21:45** Polonia w Komie **22:00** Polonia 24 **22:45** Kabaretowy Klub Dwójki **23:45** Santo Subito reż.: Grzegorz Tomczak **00:15** Made in Poland **00:45** Dwie strony medalu **01:10** Łamigłówka **01:15** Przygrywka Nieszczęścia chodzą parami przygodowy **01:45** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:25** Sport **02:30** Pogoda **02:45** Przyszań **03:35** Polonia 24 **04:10** Metr od świętości **04:20** Barwy szczęścia **04:45** Polonia w Komie **04:55** Kabaretowy Klub Dwójki **05:40** Zapiski Łazęgi **05:45** Wilnoteka **06:05** Zakończenie dnia

06:05 Świat się kręci **07:00** Tyle dobrego **07:25** Plecak pełen przygód **08:00** Pytanie na śniadanie **11:00** Polonia 24 **11:40** Dwie strony medalu **12:00** Barwy szczęścia **12:25** Łamigłówka **12:35** Wiadomości **12:50** M jak miłość **13:45** Przyszań **14:45** Santo Subito film reż.: Grzegorz Tomczak **15:15** Niespokojne umysły **15:35** Złotopolski **16:00** Tygodnik Kulturalny **16:55** Dwie strony medalu **17:20** Polonia w Komie **17:30** Telexpress **17:45** Metr od świętości **17:50** Łamigłówka **18:00** Kabaretowy Klub Dwójki **18:55** Barwy szczęścia **19:25** Informacje kulturalne **19:45** Dobranocka **20:00** Wiadomości **20:25** Sport **20:40** Pogoda **20:45** Łamigłówka **20:55** Komisarz Alex **21:45** Polonia w Komie **22:00** Polonia 24 **22:45** Głina **23:45** Lolek film reż.: Krzysztof Tajdeł **00:45** Dwie strony medalu **01:10** Łamigłówka **01:15** Plecak pełen przygód **01:45** Dobranocka **02:00** Wiadomości **02:25** Sport **02:35** Pogoda **02:45** Komisarz Alex **03:35** Polonia 24 **04:10** Metr od świętości **04:20** Barwy szczęścia **04:50** Polonia w Komie **05:00** Lolek film **05:50** Informacje kulturalne **06:00** Zakończenie dnia

OGLĄDAJ POLSKĄ TELEWIZJĘ WE FRANCJI: ITVN dostępny w SFR (kanał 693), FREE (kanał 563), VIRGIN (kanał 613) ORANGE (kanał 464). TVP POLONIA, SFR (692), Free (560), Virgin (612) TVP KULTURA, SFR (695), Orange (462),

07:20 Chłopi **08:25** Pierwszy krzyk film reż.: Gilles de Maistre **10:15** Prymas trzy lata z tysiąca reż.: Teresa Kotlarczyk wyk.: Andrzej Seweryn Maja Ostaszewska Zbigniew Zamachowski **12:15** Piątek z baletem Mats Ek: Place Place balet **12:40** Piątek z baletem BYE AJÓ BYE AJÓ balet **13:15** Droga wewnętrzna film reż.: Dorothea Lamparska Michał Wnuk wyk.: Edward Sosna Magdalena Cielecka **14:05** Prymas trzy lata z tysiąca reż.: Teresa Kotlarczyk **16:05** Dziecko szczęścia czyli Jeremi Przybora **16:50** Libera Przewodnik po sztuce **17:05** Pierwszy krzyk reż.: Gilles de Maistre **18:55** Książę film reż.: Krzysztof Czajka **20:00** Informacje kulturalne **20:20** Kino jest sztuką Nie zasterzajemy się razem reż.: Maurice Płat wyk.: Jacques Galleand Marlène Jobert Jean Yanne Christine Fabrège Maurice Risch **22:15** Tygodnik Kulturalny **23:10** Młoda Kultura Power of the Horns: Alaman koncert **00:50** Informacje kulturalne **01:15** Kino noce Ostatnie dni film USA reż.: Gus Van Sant **03:05** Kino jest sztuką Nie zasterzajemy się razem reż.: Maurice Płat **04:55** Zakończenie dnia

07:00 Informacje kulturalne **07:25** Chłopi **08:30** Hydrozagadka film reż.: Andrzej Kondratiuk **10:00** Informacje kulturalne **10:20** Galeria Sztuki Współczesnej w Opolu wystawa **11:00** Spadek film reż.: Mirosław Gronowski **12:40** Dokument tygodnia Najświętsza Panienka Koptowie i ja film reż.: Namir Abdel Messeh **14:25** Kawalerskie noce piosenki Kazimierza Grześkowiaka XXI Przejądł Piosenki Aktorskiej Wrocław 2000 koncert **15:35** Urodzony po raz trzeci film reż.: Stanisław Jędryka **17:15** Sztuka czytania **17:50** Galeria Sztuki Współczesnej w Opolu wystawa **18:30** Kiedy ranne wstają zorze film reż.: Mateusz Glowacki Kordian Kądziała **19:15** Klasyczne albumy rocka Elvis Presley **20:20** Bilet do kina Chico i Rita reż.: Tono Errando Javier Mariscal Fernando Trueba **22:10** Clayton Hamilton Jazz Orchestra i John Pizzarelli na Avo koncert **23:20** Hala odlotów **00:10** Studio Kultura Głowa do wycierania **00:15** Kino noce Głowa do wycierania reż.: David Lynch **02:00** Bilet do kina Chico i Rita reż.: Tono Errando Javier Mariscal Fernando Trueba **03:50** Złe miejsce film reż.: Giovanni Giommi **05:20** Zakończenie dnia

07:00 Informacje kulturalne **07:25** Stara baśń Kiedy słońce było Bogiem reż.: Jerzy Hoffman **08:25** Urodzony po raz trzeci film reż.: Stanisław Jędryka **10:05** Informacje kulturalne **10:25** Cinema Italiano Kostucha Commare Secca La reż.: Bernardo Bertolucci **12:00** Złota kaczka baśń filmowa reż.: Jerzy Szewc **13:00** Co Ty wiesz o naucz? **13:20** Klasyczne albumy rocka Elvis Presley **14:30** Hala odlotów **15:25** Arle opera świata na Wawelu koncert **16:25** Tygodnik Kulturalny **17:25-18:25** Niedziela z Murkiem Staszczkiem „LUKSUS” koncert piosenek Grzesiuka przygotowanych przez formację towarzysko-muzyczną Swagierkolaska **19:20** Biała sukienka film 2003 reż.: Michał Kwieciński **20:40** Buddenbrookowie Dzieje upadku rodziny Buddenbrooks reż.: Heinrich Breloer **23:20** Czas kobiet Cały świat przed nią film reż.: Nisha Pahuja **01:00** Gdy dzień się budzi film reż.: Amanda Forbis **01:15** Co Ty wiesz o naucz? **01:35** Kino noce Szczesie Stesti film reż.: Bohdan Szlama **03:25** Noce czytanie w wannie **03:40** Młoda Polska Miruna reż.: Piotr Sulowski **04:15** Europejski Stadion Kultury 2013 GUANO APES koncert **05:10** Zakończenie dnia

ITVN: film „CZARNY CZWARTEK. JANEK WIŚNIEWSKI PADŁ”

07:20 Stara baśń Kiedy słońce było Bogiem **08:20** Portrety Wszystko w jednej ręce The Pianist Paul Wittgenstein film reż.: Michał Beyer **09:30** Śmierć jak kromka chleba reż.: Kazimierz Kut **11:35** Trzynaste piętro reż.: Edward Elter **12:00** Poniedziałek z piosenką Galeria Piosenki Jacka Kaczmarskiego XXV Przejądł Piosenki Aktorskiej we Wrocławiu 2004 **13:10** Domino reż.: Jan Kotas **13:45** Śmierć jak kromka chleba reż.: Kazimierz Kut **16:00** Hala odlotów **17:00** Portrety Wszystko w jednej ręce The Pianist Paul Wittgenstein film reż.: Michał Beyer **18:10** Przyjaźni wesołego diabła film reż.: Jerzy Łukasiewicz **20:00** Informacje kulturalne **20:20** Panorama kina światowego Koniec z Hollywood **22:15** Libera Przewodnik po sztuce **22:30** Videofan **22:40** Videogalerie **23:35** Paul McCartney & Wings Rock Show koncert **00:50** Sztuka czytania **01:25** Informacje kulturalne **01:45** Kino noce Cząstki elementarne film reż.: Oskar Rohler **03:45** Noce czytanie w wannie **04:00** Pasma kontemplacyjne **05:10** Zakończenie dnia

07:00 Informacje kulturalne **07:25** Stara baśń Kiedy słońce było Bogiem **08:20** Pożegnania film reż.: Katarzyna Maciejko **09:10** Prowokator reż.: Krzysztof Lang **10:55** Kratka film reż.: Paweł Łoziński **12:00** Klasyczny wtorek Paavo Järvi dyryguje II Symfonią Schumanna Schumann Cycle Kammerphilharmonie **12:55** Informacje kulturalne **13:20** Prowokator reż.: Krzysztof Lang **15:05** Kratka film reż.: Paweł Łoziński **16:05** Tygodnik Kulturalny **17:10** Pożegnania film reż.: Katarzyna Maciejko Kowalczyk Agnieszka Kowalczyk Magdalena Kowalczyk **17:45** Słoneczny zegar reż.: Andrzej Kondratiuk wyk.: Iga Cembryńska Andrzej Kondratiuk **20:20** Teatr Telewizji Ballada o Zakaczawiu reż.: Waldemar Krzystek **22:10** Zbliżenie na... Charizze Theron Granice miłości reż.: Guillermo Arriaga **00:10** Młoda Polska Zmartwychwstanie reż.: Klara Kocharńska **00:40** Kino noce Życie wewnętrzne reż.: Marek Koterski **02:20** Solidarity of Arts 2013 McFerrin koncert reż.: Krzysztof Materna **03:45** Guano Apes 2013 wywiad **04:10** Pasma kontemplacyjne **05:10** Zakończenie dnia

07:20 Rodzina Polanieckich reż.: Jan Rybkowski **08:55** Portrety Treser żuków film reż.: Jacek Lechtiański Linas Augustis **10:05** Kapitan z „Oriona” reż.: Zbigniew Kuźmiński **11:40** Libera Przewodnik po sztuce **12:00** Made in Polska HEY koncert **13:20** Wielkanoc film reż.: Monika Jordan Młodzianowska **14:05** Kapitan z „Oriona” reż.: Zbigniew Kuźmiński **16:00** Galeria Sztuki Współczesnej w Opolu wystawa **16:30** Co Ty wiesz o naucz? **16:50** Portrety Treser żuków film reż.: Jacek Lechtiański Linas Augustis **18:05** Panna Nikt reż.: Andrzej Wajda **20:00** Informacje kulturalne **20:20** Panorama kina polskiego Hel reż.: Kinga Dębska **22:00** Studio Kultura Marcel Łoziński **22:05** Filmy Marcela Łozińskiego Zebry nie bołalo film reż.: Marcel Łoziński **23:05** Performance **23:45** Informacje kulturalne **00:10** Kino noce Mamas & Papas reż.: Alice Nellis **02:20** Panorama kina polskiego Hel reż.: Kinga Dębska wyk.: Paweł Królikowski Anna Geislerowa Lesław Żurek Magdalena Biegańska Anna Gornostaj Henryk Talar Maciej Maleńczuk Bartłomiej Topa **05:10** Zakończenie dnia

07:00 Informacje kulturalne **07:25** Rodzina Polanieckich **09:00** Marysina polana film reż.: Grzegorz Zariczny **09:50** Informacje kulturalne **10:20** Poznań 56 reż.: Filip Bajon wyk.: Daniel Olbrychski **12:25** Muzyka świata w czwartek Urszula Dudziak Grażyna Auguścik i Trio Andrzeja Jagodzińskiego koncert jazzowo-folkowy **13:30** Informacje kulturalne **13:50** Poznań 56 reż.: Filip Bajon **16:00** Studio Kultura **16:35** Sztuka czytania **17:20** Marysina polana film reż.: Grzegorz Zariczny **18:10** Dzikie życie film reż.: Wendy Tilby Amanda Forbis **18:30** Urząd reż.: Janusz Majewski wyk.: Ignacy Gogolewski **20:20** Hala odlotów **21:15** Podróż na wschód Brat 2 Droga do domu reż.: Aleksiej Balabanow **23:30** Archiwum grozy Problem profesora Czelaży reż.: Zygmunt Lech Aleksander Sajkow **00:45** Hala odlotów **01:40** Podróż na wschód Brat 2 Droga do domu reż.: Aleksiej Balabanow wyk.: Siergiej Bodrow Jr Wiktor Sukhorukow Alexander Diachenko Siergiej Makowiecki Kirill Prigov **03:50** Pasma kontemplacyjne **04:50** Zakończenie dnia

PIĄTEK 04.04

SOBOTA 05.04

NIEDZIELA 06.04

PONIEDZIAEK 07.04

WTOREK 08.04

ŚRODA 09.04

CZWARTEK 10.04

PIĄTEK 04.04

07:25 Podróżnik Sant Joan Ciutadella **07:55** Moskwa od świtu do zmierzchu reż.: Maciej Drygas Mirosław Dembiński **09:00** Czarne chmury **10:00** Flesz historii **10:15** Park Saint Cloud film **10:55** Okrasa łamie przepisy **11:30** Widziane na Ziemi Maroko **12:35** Polska i świat z historią w tle **13:00** Kolo historii Studenci eter **13:45** Spór o historię **14:25** Szerokie tory Rosja po wyborach **14:55** Było nie minęło kronika zwiadowców historii **15:30** Ex Libris **15:55** Sensacje XX wieku Tajemnica telegramu Zimmermana **16:25** Sensacje XX wieku Wojna cesarzy **17:00** Czarne chmury **18:05** Kalendarium historyczne Raclawice 1794 film **19:25** Portret rodziny na śnieżnobląym tle **19:55** Widziane na Ziemi Azory **21:00** Cafe Historia **21:25** Było nie minęło **22:00-22:30** Sensacje XX wieku Stalowe Przymierze **23:00** Szerokie tory **23:35** Za kulisami PRL **23:50** Za kulisami PRL **00:10** Aniolkę **00:40** Cafe Historia **01:00** Polska na Madagaskar film **01:35** Raclawice 1794 film **02:55** Zakończenie dnia

05:55 W niewoli przeszłości **06:45** W 11 Wydział Śledczy **07:15** Rozmowy w toku **08:00** Dzień dobry TVN **11:10** Ukryta prawda **11:55** Na Wspólnej **12:20** Bitwa o dom **13:05** Uwaga! Prat **13:40** Pan i pani Pells **14:25-14:35** Serwis pogodowy **14:40** Prognoza narciarska **14:45** Sędzia Anna Maria Wesołowska **15:30** Bazar dokument **15:55** W niewoli przeszłości **16:45** Rozmowy w toku **17:25** Szpital **18:10** Ukryta prawda **19:00** Fakty **19:30** Sport **19:40** Pogoda **19:50** Uwaga! **20:05** Efekt domina **20:30** Misiaczek Teddy Bear film reżyseria: Mads Matthiesen obsada: Kim Kold David Winters Lemaipom Hougaard **22:05** Superwizjer program reporterów **22:30** Śledczy Putlin **23:25** Nowy Gadżet **23:50** Wiem co jem **00:15** W niewoli przeszłości **01:05** Rozmowy w toku **01:45** Ukryta prawda **02:30** Polak potrafi **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga! **03:50** Sędzia Anna Maria Wesołowska **04:35** Serwis pogodowy Polska **04:37** Serwis pogodowy Europa **04:40** Serwis pogodowy Świat **04:42** Serwis pogodowy Polska **04:45** Bazar dokument **05:10** Szpital

SOBOTA 05.04

07:30 Podróżnik Armagh **07:55** Sonda Orka **08:30** Cafe Historia **09:00** Lalka **10:30** Msza za miasto Grodno program reż.: Zbigniew Kowalewski **11:15** Widziane na Ziemi Azory **12:15** Doktryna i sztuka XV wieczne freski w Lublinie **12:50** Spodek **13:35** Gdzie jesteś Paititi reż.: Jan Jakub Kolski **14:05** Szerokie tory Sewastopol **14:35** Ex Libris **15:00** Dzieje kultury polskiej **16:05** Flesz historii **16:30** Encyklopedia II wojny światowej **17:00** Lalka **18:25** Kalendarium historyczne Kulisy i sensacje Okragły Stół od kuchni **19:00** Dziennik telewizyjny **19:45** Wielki test z Historii Polskie **21:30** Kleberg odszedł klebercyzy zostali film reż.: Mirosław Gronowski **22:40** Encyklopedia II wojny światowej Urok pancerna **23:10** Boża podszewka **00:10** Podziemne miasto film reż.: Agnieszka Zwiefka Chwałek **00:45** Gdy świat się wali 22 Pekińska wiosna na placu Tiananmen **01:10** Want the world collapses **01:55** Castro Pięćdziesiąt lat rewolucji Castro **02:55** Zakończenie dnia

06:00 Pani Gadżet **06:25** Mille **06:55** Efekt domina **07:20** Wiem co jem **07:40** Prawo Agaty **08:30** Dzień dobry TVN **10:55** Maja w ogrodzie **11:20** Co za tydzień **11:50** Smakuj świat z Pascalem **12:25** Polak potrafi **12:50** Kuchnia w plecaku dokument **13:15** Magiel Towarzyski **13:50** Polscy faraonowie Przystań Pełgrzyna **14:35** Idealna niania **15:10** Ugotowani **15:55** Bitwa o dom **16:40** Project Runway **17:25** Lekarze **18:10** Na językach **19:00** Fakty **19:25** Sport **19:35** Pogoda **19:45** Uwaga! **20:00** X Factor **21:10** Czamy Czwartek Janek Wiśniewski Padł film reżyseria: Antoni Krauze obsada: Marta Honzatkó Michał Kowalski Piotr Fronczewski Wojciech Pszoniak **23:00** Smakuj świat z Pascalem **23:35** SAMOCHÓD MARZEŃ: kup i zrób **00:10** Stylowy **00:45** Kuchnia w plecaku dokument **01:10** Śladami zbrodni **02:00** Superwizjer program reporterów **02:25** Magiel Towarzyski **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga! **03:50** Czamy Czwartek Janek Wiśniewski Padł film reżyseria: Antoni Krauze **05:40** Nowy Gadżet

NIEDZIELA 06.04

07:30 Podróżnik Jukatan **07:55** Ormiańskie serce dla Polski film **09:00** Lalka **10:30** Dzieje kultury polskiej Jagiellonowie reż.: Andrzej Sapia **11:45** Gdy świat się wali 22 Pekińska wiosna na placu Tiananmen **12:50** Mały alczyk wielka sprawa film reż.: Dorota Adamkiewicz Joanna Łęska **13:55** Wielka Gra **14:55** Antek Policmajster **16:35** Encyklopedia II wojny światowej Urok pancerna **17:05** Lalka **18:35** Kalendarium historyczne Dialogi z przeszłości Kulisy PRL u Obóz w Jaworznie **19:00** Dziennik telewizyjny **19:45** Delegat Jan Piekalkiewicz film reż.: Hanna Etemadi **21:00** Deja w reż.: Juliusz Machulski wyk.: Jerzy Stuhur Władimir Golowin Wojciech Wysocki Galina Pietrowa Cezary Pazura **23:00** Encyklopedia II wojny światowej Wojna i gospodarka **23:35** Boża podszewka **00:40** Nitra Maria film reż.: Marek Maldis **01:10** Galeria Piosenki Jacka Kaczmarskiego XXV Przegląd Piosenki Aktorskiej we Wrocławiu 2004 **02:20** Polska i świat z historią w tle Famadhana Spotkanie życia i śmierci **03:10** Zakończenie dnia

06:00 Na językach program **06:45** Odrobina Polski **06:55** Ugotowani program **07:40** Sama słodycz serial **08:30** Dzień dobry TVN program **10:55** X Factor program **12:00** Stylowy **12:35** Nowy Gadżet **13:00** Doradca smaku **13:10** Efekt domina **13:35** O tym się mówi **13:50** Prawo i medycyna **14:45** Kod szczęścia **15:10** Kod szczęścia **15:35** Na Wspólnej Omnibus **17:00** Bobby Chinn przyrządza Azję dokument **17:25** Generał **18:20** SAMOCHÓD MARZEŃ: kup i zrób program **19:00** Fakty **19:25** Sport **19:35** Pogoda **19:45** Uwaga! program **20:00** W roli głównej Filip Chajzer **20:25** Lekarze serial **21:15** Project Runway **22:00** Na językach program **22:45** Uwaga! Prat **23:20** Magiel Towarzyski program **23:55** Misiaczek Teddy Bear film reżyseria: Mads Matthiesen obsada: Kim Kold David Winters Lemaipom Hougaard **01:30** Miasto Kobiet **02:15** Kuba Wojewódzki program **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga! program **03:50** X Factor **05:00** Generał

FOTO: K. Gordon Nordfilm

FOTO: K. Gordon Nordfilm

FOTO: AURORA FILMS

FOTO: AURORA FILMS

FOTO: AURORA FILMS

5 kwietnia, godz. 21.10

ITVN: film „CHINCYK NA WYNOS”, 11 kwietnia

PONIEDZIAEK 07.04

07:25 Podróżnik El Camino **07:55** Afryka mojego dzieciństwa film reż.: Ewa Misiewicz **09:00** Czarne chmury **10:00** Dzika Polska Szal pierzastych ciał **10:35** Podróże kulinarne Roberta Makłowicza **11:15** Róża i Jan film reż.: Hanna Etemadi **12:15** Cafe Historia **12:35** Statek z Hajfongu **13:00** Deja w reż.: Juliusz Machulski wyk.: Jerzy Stuhur Galina Pietrowa Cezary Pazura **15:00** Było nie minęło **15:35** Ex Libris **15:55-16:25** Sensacje XX wieku Stalowe Przymierze **17:00** Czarne chmury **18:05** Kalendarium historyczne Lotnicy film reż.: Zbigniew Kowalewski **18:35** Kłodzko w średniowieczu film reż.: Marek Zygmunt **19:05** Dziennik telewizyjny **19:45** Kolo historii Franek **20:25** Spór o historię Polskie królowy na oboch dworach **21:00** Flesz historii **21:25** Było nie minęło kronika zwiadowców historii **22:05-22:35** Sensacje XX wieku Stalowe Przymierze **23:05** Polski Liwiusz film reż.: Jarosław Szmidt **23:40** Kolo historii Oblicza naszej i waszej wolności **00:30** Młodość w czasach zagłady film **01:30** Antek Policmajster **03:05** Zakończenie dnia

05:55 W niewoli przeszłości **06:45** Kuchnia w plecaku dokument **07:15** Rozmowy w toku **08:00** Dzień dobry TVN **11:10** Ukryta prawda **11:55** Bazar dokument **12:20** Project Runway **13:05** Smakuj świat z Pascalem **13:40** Pan i pani Pells **14:25-14:35** Serwis pogodowy **14:40** Prognoza narciarska **14:45** Sędzia Anna Maria Wesołowska **15:30** SOS Uroda **15:55** W niewoli przeszłości **16:45** Rozmowy w toku **17:25** Szpital **18:10** Ukryta prawda **19:00** Fakty **19:30** Sport **19:40** Pogoda **19:50** Uwaga! **20:05** Na Wspólnej **20:30** W 11 Wydział Śledczy **21:00** Magiel Towarzyski **21:35** Sama słodycz **22:20** Śladami zbrodni **23:10** Pani Gadżet **23:30** Miasto Kobiet **00:15** W niewoli przeszłości **01:05** Rozmowy w toku **01:45** Ukryta prawda **02:30** W 11 Wydział Śledczy **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga! **03:50** Sędzia Anna Maria Wesołowska **04:35** Serwis pogodowy Polska **04:37** Serwis pogodowy Europa **04:40** Serwis pogodowy Świat **04:42** Serwis pogodowy Polska **04:45** W roli głównej Filip Chajzer **05:10** Szpital

WTOREK 08.04

07:25 Podróżnik Mao **07:55** Walka bez broni film reż.: Zofia Kunert **09:00** Czarne chmury **10:05** Paryski Jardin des Plantes film **10:40** Makłowicz w podróży **11:10** Kolo historii Franek **11:45** Spór o historię **12:20** Flesz historii **12:45** Polski Liwiusz film reż.: Jarosław Szmidt **13:25** Kolo historii Oblicza naszej i waszej wolności **14:10** Młodość w czasach zagłady film **15:05** Było nie minęło kronika zwiadowców historii **15:35** Cafe Historia **15:55-16:25** Sensacje XX wieku Stalowe Przymierze **17:00** Szpiezy w Warszawie reż.: Cookey Giedroyc **18:00** Kalendarium historyczne Sjak szpieg Jerzy Pawłowski **18:35** Epitafium dla orłów film reż.: Adam Sikorski **19:10** Dziennik telewizyjny **19:45** Widziane na Ziemi **20:50** Ex Libris **21:05** Polska i świat z historią w tle **21:25** Było nie minęło kronika zwiadowców historii **22:00** Sensacje XX wieku YPRES początek koszmaru **22:35** Sensacje XX wieku Bron chemiczna **23:10** Zawrócony film reż.: Kazimierz Kutz **00:40** Skarby opactwa w Krzeszowie film reż.: Zdzisław Czac **01:25** W środku Europy film reż.: Piotr Łazarkiewicz **02:55** Zakończenie dnia

05:55 W niewoli przeszłości **06:45** W 11 Wydział Śledczy serial **07:15** Rozmowy w toku program **08:00** Dzień dobry TVN **11:10** Ukryta prawda **11:55** Na Wspólnej **12:20** Lekarze **13:05** Bobby Chinn przyrządza Azję dokument **13:30** Odrobina Polski **13:40** Pan i pani Pells **14:25-14:35** Serwis pogodowy **14:40** Prognoza narciarska **14:45** Sędzia Anna Maria Wesołowska **15:30** Zawody **15:55** W niewoli przeszłości **16:45** Rozmowy w toku **17:25** Szpital **18:10** Ukryta prawda **19:00** Fakty **19:30** Sport **19:40** Pogoda **19:50** Uwaga! **20:05** Na Wspólnej **20:30** W 11 Wydział Śledczy **21:00** Idealna niania **21:35** Prawo Agaty **22:20** O tym się mówi **22:35** Kuba Wojewódzki **23:20** Prawo i medycyna **00:15** W niewoli przeszłości **01:05** Rozmowy w toku **01:45** Ukryta prawda **02:30** W 11 Wydział Śledczy **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga! **03:50** Sędzia Anna Maria Wesołowska **04:35-04:42** Serwis pogodowy **04:45** Maja w ogrodzie **05:10** Szpital serial

ŚRODA 09.04

07:25 Podróżnik Droga do Galwaj **07:55** Lotnicy kosmonauci film reż.: Marian Kiss **09:00** Szpiezy w Warszawie reż.: Cookey Giedroyc **09:55** Gdzie jesteś Paititi reż.: Jan Jakub Kolski **10:35** Podróże kulinarne Roberta Makłowicza **11:05** Początki państwa polskiego film reż.: Albert Kiszurno Gerard Radecki **11:40** Widziane na Ziemi **12:45** Polska i świat z historią w tle **13:05** Zawrócony film reż.: Kazimierz Kutz **14:35** Cyrk Skalskiego film reż.: Jacek Blawut **15:00** Było nie minęło kronika zwiadowców historii **15:30** Flesz historii **15:55-16:25** Sensacje XX wieku **17:00** Szpiezy w Warszawie **17:55** Współpracowałem z TW Ewa Max film reż.: Sławomir Koehler **18:30** Kalendarium historyczne **19:05** Dziennik telewizyjny **19:50** Widziane na Ziemi **21:00** Ex Libris **21:10** Polska i świat z historią w tle **21:30** Ocalić od zapomnienia **22:00-22:35** Sensacje XX wieku Tajna kwatery **23:05** Kontrapunkt w pulapoe wojny wersja long **23:55** Antoni Ferdynand Ossendowski film reż.: Grzegorz Braun **00:30** Marie Springer to ja film reż.: Hanna Kramarczuk **01:25** Cham film reż.: Jan Nowina Przybylski **02:45** Zakończenie dnia

05:55 W niewoli przeszłości **06:45** W 11 Wydział Śledczy **07:15** Rozmowy w toku **08:00** Dzień dobry TVN **11:10** Ukryta prawda **11:55** Na Wspólnej **12:20** Sama słodycz **13:05** Idealna niania **13:40** Pan i pani Pells **14:25-14:35** Serwis pogodowy **14:40** Prognoza narciarska **14:45** Sędzia Anna Maria Wesołowska **15:30** Wiem co jem **15:55** W niewoli przeszłości **16:45** Rozmowy w toku **17:25** Szpital **18:10** Ukryta prawda **19:00** Fakty **19:30** Sport **19:40** Pogoda **19:50** Uwaga! **20:05** Na Wspólnej **20:30** W 11 Wydział Śledczy **21:00** Stylowy **21:35** Bitwa o dom **22:20** Emil łowca fotoradarów **22:45** Generał **23:40** Idealna niania **00:15** W niewoli przeszłości **01:05** Rozmowy w toku **01:45** Ukryta prawda **02:30** W 11 Wydział Śledczy **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga! **03:50** Sędzia Anna Maria Wesołowska **04:35** Serwis pogodowy Polska **04:37** Serwis pogodowy Europa **04:40** Serwis pogodowy Świat **04:42** Serwis pogodowy Polska **04:45** Emil łowca fotoradarów **05:10** Szpital

CZWARTEK 10.04

07:30 Podróżnik Padron **07:55** Skradzione dzieciństwo film reż.: Dorota Latour **09:00** Szpiezy w Warszawie **09:55** Dzika Polska Jaśko gołębie serce **10:30** Makłowicz w podróży **11:05** Widziane na Ziemi **12:10** Ex Libris **12:25** Smoleńsk 2010 Pamiętamy film **13:05** Trudne braterstwo film reż.: Jerzy Lubach **14:05** Moja Polska rzecz o prezydencie Ryszardzie Kaczorowskim film **15:00** Ocalić od zapomnienia **15:30** Cafe Historia **15:55-16:30** Sensacje XX wieku Tajna kwatery **17:00** Szpiezy w Warszawie **17:55** Kalendarium historyczne Smoleńsk Lot film reż.: Monika Sieradzka **19:00** Wiadomości **19:45** Widziane na Ziemi **20:50** Pociąg specjalny Warszawa Smoleńsk Warszawa film reż.: Józef Szymura **21:35** Było nie minęło kronika zwiadowców historii **22:05** Sensacje XX wieku Tajna kwatery **22:35** Sensacje XX wieku Zadanie specjalne **23:10** Szerokie tory Katyń **23:45** DIES LUCTUS dni żałoby dni smutku film reż.: Paweł Nowacki **00:50** Cham film reż.: Jan Nowina Przybylski **02:10** Przerwana kadencja film reż.: Piotr Milech Jerzydzi Lipski **02:40** Katyń 2011

05:55 W niewoli przeszłości **06:45** W 11 Wydział Śledczy **07:15** Rozmowy w toku **08:00** Dzień dobry TVN **11:10** Ukryta prawda **11:55** Na Wspólnej **12:20** Prawo Agaty **13:05** Stylowy **13:40** Pan i pani Pells **14:25-14:35** Serwis pogodowy **14:40** Prognoza narciarska **14:45** Sędzia Anna Maria Wesołowska **15:30** Pani Gadżet **15:55** W niewoli przeszłości **16:45** Rozmowy w toku **17:25** Szpital **18:10** Ukryta prawda **19:00** Fakty **19:30** Sport **19:40** Pogoda **19:50** Uwaga! **20:05** Na Wspólnej **20:30** W 11 Wydział Śledczy **21:00** Uwaga! Prat **21:35** Ugotowani **22:20** Miasto Kobiet **23:05** Bobby Chinn przyrządza Azję dokument **23:30** W roli głównej Filip Chajzer **23:55** Co za tydzień **00:15** W niewoli przeszłości **01:05** Rozmowy w toku **01:45** Ukryta prawda **02:30** W 11 Wydział Śledczy **03:00** Fakty **03:25** Sport **03:30** Pogoda **03:35** Uwaga! **03:50** Sędzia Anna Maria Wesołowska **04:35** Serwis pogodowy Polska **04:37** Serwis pogodowy Europa **04:40** Serwis pogodowy Świat **04:42** Serwis pogodowy Polska **04:45** Wiem co jem **05:10** Szpital

TYGODNIOWY HOROSKOP Z TAROTEM

BARAN 21.03. – 20.04. AS MIECZY

Sprawa wyjaśni się. Nie będzie to jednak łatwe. Musisz umieć się obronić i stanąć po swojej stronie.

BYK 21.04. – 21.05. TRÓJKA DENARÓW

Obierz sobie jeden, najważniejszy cel. Nie szukaj kompromisu. Nie dopuszczaj wątpliwości. Walcz o swoje!

BLIŹNIĘTA 22.05. – 21.06. PIĄTKA PUCHARÓW

Przed Tobą nowe szanse i nadzieje. Nie trać czasu na optakiwanie rozlanego mleka. Co było, nie wróci!

RAK 22.06. – 22.07. DZIESIĄTKA BUŁAW

Zapędziłeś się w koziego róg. Sytuację można zmienić tylko poprzez definitywne zrzucenie ciężaru, a więc rezygnację.

LEW 23.07. – 23.08. DZIEWIĄTKA DENARÓW

Jesteś otoczony ludźmi interesownymi, którzy gotowi są wszystko sprzedać. Nie powierzaj im tajemnic, bo je puszczą w obieg.

PANNA 24.08. – 23.09. AS PUCHARÓW

Jest w Tobie ogromny, niespełniony potencjał miłości. To jest coś, co przeszkadza Ci w codziennym życiu.

WAGA 24.09.-23.10. SZÓSTKA DENARÓW

Problemy za Tobą. Możesz pomyśleć o czymś nowym. Masz określone możliwości i umiejętności.

SKORPION 24.10. – 23.11. SIÓDEMKĄ PUCHARÓW

Jesteś pod wpływem uczucia, które domaga się od Ciebie wewnętrznej przemiany, zburzenia planów i stworzenia nowych.

STRZELEC 24.11. – 22.12. SZÓSTKA MIECZY

Popadasz w pomieszenia, wszystko ze wszystkim Ci się kojarzy. Twoje plany nie liczą się z rzeczywistością. Inni mogą Cię nie rozumieć.

KOZIOROŻEC 23.12. – 20.01. PIĄTKA DENARÓW

Idą ciężkie czasy. Musisz nauczyć się oszczędnie żyć. Przetrawisz to, jeżeli zaczniesz planować i poprzestawać na małym.

WODNIK 21.01. – 19.02. GŁUPIEC

Zajmij się sobą, swoim Wewnętrznym Dzieckiem. Zatrósz się o rozrywkę i odczuwanie radości życia.

RYBY 20.02. – 20.03. RYCERZ DENARÓW

Właśnie teraz możesz się rozluźnić i pozwolić sobie na coś, co potem będziesz wspominać z przyjemnością.

Wróżka Henry

tarot, runy, talizmany runiczne, numerologia, horoskopy partnerskie
tel. + 32 0496 41 22 40, e-mail: henryka.lorenc@wp.pl

Kotlety brokułowe z sosem tatarskim

Polecam pyszne i zdrowe kotleciki, smakują świetnie z domowym sosem tatarskim. A do ich przygotowania możesz wykorzystać ziemniaki pozostałe z obiadu.

Składniki:

(na 4 porcje):
400 g mrożonych brokułów lub
1 brokuł
2 ugotowane ziemniaki
2-3 łyżki mąki
1 jajko
bułka tarta do panierowania
szczypta słodkiej papryki
szczypta gałki muszkatołowej

1 łyżka posiekanej natki pietruszki
sól i pieprz

SOS:

3 ogórki konserwowe
7 pieczarek konserwowych
2 jajka
2 łyżki groszku konserwowego
4 łyżki majonezu
1 łyżeczka chrzanu
sól i pieprz

Przygotowanie:

Ziemniaki obieramy i gotujemy. Jeszcze ciepłe ziemniaki rozgniatamy na kremowe purée. W garnku zagotowujemy wodę ze szczyptą soli, wkładamy różyczki brokułu, ponownie całość doprowadzamy do wrzenia i gotujemy 10 minut na wolnym ogniu. Po ugotowaniu brokuły studzimy i dokładnie rozgniatamy widelcem. Do miski wkładamy ziemniaki, warzywa, dodajemy jajko i mąkę oraz natkę i przyprawy. Całość dokładnie mieszamy. Z masy formujemy małe kotleciki i obłaczamy je w bułce tartej, smażymy na rumiano na wolnym ogniu. Ciasto będzie się kleiło, więc najlepiej kotleciki formować zwilżonymi dłońmi.

Składniki sosu drobno kroimy, wkładamy je do miski, dodajemy chrzan, majonez, odsączony groszek – mieszamy i przyprawiamy do smaku. Sos można podać od razu, ale najlepszy jest, gdy się przegryzie kilka godzin w lodówce. Usmażone kotleciki podajemy z sosem. Smacznego :)

Katarzyna Cukier

autorka bloga „Gotuj z Cukierniczką”
gotujzucukierniczką.blogspot.fr

PRENUMERATA
VECTOR POLONII

Wybierz rodzaj płatności!

Płatność czekiem bankowym, przelewem, osobiście w redakcji.

Dane do przelewu bankowego:

ROI DORE, 6, rue Sainte Anastase 75003 Paris,

Prenumerata Francja:

konto BNP Paribas
RIB: 30004 01849 00010069666 64

Prenumerata zagraniczna:

IBAN: FR76 3000 4018 4900 0100 6966 664
BIC: BNPAFRPPPO

Kupon z czekiem wystawionym na ROI DORE
prosimy kierować na adres redakcji:
ROI DORE - 6, rue Sainte-Anastase 75003 Paris,

Obsługa abonentów:

09 62 62 77 86 / prenumerata@vectorpolonii.com

Imię i nazwisko

Zamawiam prenumeratę (roczną, półroczną)

Adres e-mail:

Wybierz okres prenumeraty!

Adres

Prenumerata promocyjna w cenie 1,25 € za pismo „Vector Polonia”. Można zamawiać prenumeratę roczną (65 €) i półroczną (32,50 €). Oferta obowiązuje od numeru 4/2014 „Vectora Polonii”

SPRZEDAM

MITSUBISHI ASX - 1.8 DI-D 150 INSTYLE

rocznik 2011
brązowy metallic, dach panoramiczny
przebieg 54000 km, cena 17 500 euro

iPhone 4 czarny, 32 gb, stan bdb, odblokowany, guzik centralny do wymiany (czasem nie kontaktuje), 180 euro, kontakt: 123plit@gmail.com

- **Fotelik samochodowy** marki Peg Perego. Odpowiedni dla dzieci o wadze do 10 kg. Stan bardzo dobry. Cena 50 €

- **Nosidełko dla niemowląt** marki Baby Bjorn. Model Baby Carrier Active. Dla dzieci od 3,5 do 12 kg. Stan dobry. Cena 55 €

- **Łóżeczko turystyczne dla dzieci** marki BabiDéal. Stan bardzo dobry. Cena 20 €, Odbiór we własnym zakresie w Vincennes (94300). Tel: 06 21 84 71 63.

Aparat fotograficzny, (kompaktowy) PowerShot G12,
w idealnym stanie! 250 euro; Paryż, tel. 0665440646

iPhone 4S biały, zablokowany, Orange FR 16 gb, stan bdb, 250 euro, kontakt: 123plit@gmail.com

Jaguar X-Type kolor British Racing Green, stan ogólny dobry (kilka zadrapań, auto paryskie), 2-gi właściciel, 2.5L V6 automat, świetnie wyposażony, przebieg 196 tys. km, kontakt: 123plit@gmail.com

Duży, ładny i w bardzo dobrym stanie segment do salonu (kolor: buk; wymiary: szer. - 170 cm, wys. - 216 cm, głębokość części dolnej - 56 cm). Kupiony niedawno w Conforamie. Nowoczesny i praktyczny styl. Odbiór własny w okolicach Boulogne-Billancourt. Cena: 250 € do negocjacji. tel. 06.20.11.25.36

Gogle narciarskie
5 euro
e-mail: franciosa.renaud@gmail.com

PRZEDSTAWICIEL DS. PROMOCJI I SPRZEDAŻY

„Vector Polonii” ogłasza rekrutację na stanowisko:

Przedstawiciel ds. promocji i sprzedaży!**Zakres obowiązków:**

- Dbanie o dobry wizerunek periodyku
- Pozyskiwanie reklamodawców, odbiorców prenumeraty
- Nawiązywanie oraz podtrzymywanie relacji z klientami
- Realizacja planów sprzedaży w oparciu o wyznaczone cele

Profil kandydata:

- Doświadczenie w sprzedaży i obsłudze klienta
- Dobra znajomość języka francuskiego (każdy dodatkowy język będzie atutem)
- Doskonałe umiejętności komunikacyjne i negocjacyjne
- Znajomość środowisk polonijnych (mile widziana)
- Inicjatywa, energia, zapał do pracy
- Dynamizm i zaangażowanie
- Prawo jazdy kat. B

Informacje praktyczne:

- Miejsce pracy: Paryż, Francja
- Data objęcia stanowiska: od zaraz

Zgłoszenia (CV + list motywacyjny w języku polskim) prosimy wysłać na adres: photo@roidore.com z dopiskiem „Przedstawiciel ds. promocji i sprzedaży”.

PSYCHOLOG

Beata KWASIEBORSKI
Konsultacje - Paryż X
tel. 06 13 82 20 89

DAM PRACĘ:

Praca dla spawacza/montera z doświadczeniem w pracowni kreacji i wyrobu biżuterii w Paryżu.
Zakres zadań: obróbka metalu, prace ślusarskie, monterskie i spawalnicze.
Znajomość języka francuskiego nie wymagana.
Osoby zainteresowane prosimy o kontakt telefoniczny pod numerem 01 42 71 84 80 lub mailowy: magic@magicparis.fr.

Cennik ogłoszeń:

Ogłoszenia drobne do 10 słów – 8 €, każde kolejne słowo – 0,50 €.
Zniżka od trzeciej emisji ogłoszenia.
Ogłoszenia „dam pracę/szukam pracy” – bezpłatne
Prosimy o przesyłanie ogłoszeń na adres: redakcja@vectorpolonii.com
Reklama: cena w zależności od wielkości i ilości emisji.
Cennik w siedzibie Redakcji: 6, rue Sainte-Anastase, 75003 Paryż.
Redakcja VP nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń i reklam.

Imię i nazwisko

Zamawiam prenumeratę (roczną, półroczną)

Adres e-mail:

Wybierz okres prenumeraty!

Adres

Wybierz rodzaj płatności!

Płatność czekiem bankowym, przelewem, osobiście w redakcji.

Dane do przelewu bankowego:

ROI DORE, 6, rue Sainte-Anastase 75003 Paris,

Prenumerata Francja:

konto BNP Paribas
RIB: 33004 01849 00010069666 64

Prenumerata zagraniczna:

IBAN: FR76 3000 4018 4900 0100 6966 664
BIC: BNPAFRPPPOP

Kupon z czekiem wystawionym na ROI DORE prosimy kierować na adres redakcji: ROI DORE - 6, rue Sainte-Anastase 75003 Paris.

Obsługa abonentów:

09 62 62 77 86 / prenumerata@vectorpolonii.com

Ulica Lipowa. Kraków. W salach tamtejszego Muzeum Sztuki Współczesnej wystawa unikatowej, ale bolesnej w brzmieniu sztuki. Zbiór dzieł jednego z najwybitniejszych polskich artystów – Władysława Hasiora, widziany z perspektywy świata.

Artysta w kontekście. Hasior

W domu było zimno

Waleria Hasior urodziła chłopca będąc panną. Potem wyszła za mąż, za człowieka nie będącego ojcem malca. Mężczyzna ów nie sprawdzał się w roli ojczyma. Szybko pozbył się dziecka z domu. Młody Władysław Hasior sam musiał zadbać o siebie. Jako nastolatek pracował na warsztatach kolejowych i w okopach. Działał bardzo sprawnie w harcerstwie, co okazało się jego deską ratunkową.

Tam właśnie poznał swoją opiekunkę i protektorkę – Marię ze Styczyńskich Butscherową-Długopolską. Ona to wysłała chłopca na naukę do zakopiańskiej Szkoły Przemysłu Drzewnego, która niedługo potem przekształcona została w Państwowe Liceum Technik Plastycznych. Miejscem jego dalszej edukacji stała się Warszawa i tamtejsza Akademia Sztuk Pięknych. Po skończeniu studiów, jako artysta powrócił w rodzinne strony. Dostał wakat nauczyciela w, jakże znajomym, Liceum Technik Plastycznych.

W pogoni za zmysłem

Hasior otrzymał stypendium rządu francuskiego i na motorze wyruszył w podróż do Paryża. Był 1959 r. Na miejscu artysta utopił się w sztuce świata. Zwiedzał muzea, galerie, pracownie. Robił szkice, zdjęcia i notatki, które później opublikował w formie dziennika z podróży.

Władysław Hasior, *Sztandar Ekstazy*, lata 70., asamblaż, ze zbiorów Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu

Pisał m.in.: „Najważniejsze Muzeum u Paryżu – Muzeum Człowieka. Wszystkie eksponaty tam zebrane są stworzone przez życie”, a także „Inspirowanie się cudzą twórczością to bardzo przyjemna kradzież”. Po wizycie w studio Ossipa Zadkina nakreśli: „To człowiek wyjątkowo serdeczny i budzi zaufanie... O moich rzeźbach wyraża się zbyt pochlebnie”. Niemniej zwiedzanie i odwiedzanie znuży go szybko. „Mam już dość przyglądania się piekielnej wrzawie, jaką się tutaj organizuje wokół handlu przedmiotami, niesłusznie nazywanymi dziełami sztuki”. Wracał do Polski przez Włochy. Nieustannie zachwycał się zdobyczami cywilizacji twórców różnorodnych. „Ciemno, mokro, wokół chlupie woda i pachnie rybami... To cudny, bajecznie kolorowy teatr” – napisze o Wenecji. Po powrocie stworzył pracę *Moje złote buty*. Para poślaczanych trzewików, na tle różowego tła z pluszu, a wszystko nakryte szklanym kloszem...

Martwe lalki i świeca

Hasior realizował rzeźby, instalacje, sztandary, ceramikę, assemblages, rysunki, kolaże, scenografie. Był artystą wieloznacznym. Jego twórczość budziła zachwyt i przerażenie. Stoi ona na skraju obłądki i niepokromionej wyobraźni, która zyskała utalentowanego demiurga. „Hasiorowi udało się ożywić złą, zepsutą materię. Stworzyć z konkretnego – iluzję” – pisał na łamach „Nowej Kultury” Jerzy Sztajuda. A publiczność (na jednej z pierwszych warszawskich wystaw artysty), proszona o wpisy do książki pamiątkowej poza słowami uznania i zadumy – „Na polskim etapie myślenia są to rzeczy rewolucyjne”, „To jest naprawdę sztuka”, „Brak mi słów pochwalnych” – pozostawiła i inny ślad: „Hasior! Bój się Boga”; „Zabierz się chłopie do uczciwej pracy – nie psuj bliźnim humoru”.

Sam twórca wyrażał się o swoich poczynaniach z niezwykłą, naturalną głębią myśli. W wywiadzie telewizyjnym „Portret” powiedział: „Ten rodzaj działań istnieje od początku, a wynika z... potrzeby, by nadawać przedmiotom i rzeczom inne niż ich codzienne, użytkowe, znaczenie. (...) Tak jak w ludowych opowieściach funkcjonują latające dywany, siedmiomilowe buty i czapki-niewidki, tak jest i szansa wśród milczących, czekających przedmiotów, że ktoś – artysta – zechce ten przedmiot wziąć do ręki i uruchomić strefę zawartych w nim poetyckich znaczeń”.

Z pewnością na wrażliwość i wyobraźnię artysty wpłynęły krajobrazy jego życiorysu. Dodała mu skrzydeł i motywów twórczość ludowa, dzieła sztuki sakralnej, odwiedzane kościoły. Do tworzenia używał wszystkiego.

Władysław Hasior, *Ikona barokowa*, przed 1968, asamblaż, ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Nowym Sączu

Od grabi, motyk, poprzez naczynia, narzędzia dentystryczne, po manekiny, części lalek, materiały o różnych kolorach i teksturze. „Przedmioty te – ich kiepską jakością i brzydota – odzwierciedlają całą nędzę polskiego życia na prowincji, jego zgrzebnosć i tandetę, zły gust i bylejałość” – podsumowywała Anna Żakiewicz.

Ukłon w stronę świata

Obecnie krakowski MOCAK prezentuje pierwszą, od 40 lat, wystawę indywidualną Hasiora. Tym razem jego twórczość ujęta została w perspektywie nie tylko małego miasteczka Zakopane, ale światowej sceny, na której główną rolę grają sztuki piękne.

„Hasior porównywany jest z Robertem Rauschenbergiem, prekursorem assemblażu i pop-artu. Dzieła obu twórców wykorzystują elementy znalezione, „śmięci symboliczne”, których znaczenie jest zależne od różnych uwarunkowań historyczno-społecznych. [...] Obaj korzystają z symboli powszechnych w obrębie ich kultury. U Hasiora odnoszą się one głównie do kwestii historycznych i patriotycznych, u Rauschenberga podążają w kierunku codzienności. Pomimo tego, że technika pracy obu artystów jest podobna” – piszą organizatorzy ekspozycji. Wystawa potrwa do 27 kwietnia 2014 r.

Anna Rudek-Śmiechowska

Cytaty [za:] A. Żakiewicz,

Władysław Hasior 1928-1999, Warszawa 2005.